

4020

MAGAZIN ZAJEDNICE TRENERA
RUKOMETNOG SAVEZA SRBIJE
XV broj / decembar 2022.

IZ ZT RSS

**Organizacija
seminara
i regionalna
saradnja**

UOČI SP

**Iz Švedske i Poljske
do Pariza 2024.**

POSLE EP

**Norvežanke i
dalje na tronu,
loš nastup Srbije**

UROŠ BREGAR

**Jedini put ozbiljniji
trenažni proces**

ANTONIO KARLOS ORTEGA
Učiti svakog dana

UVODNIK

U susret posebno izazovnoj 2023. _____ 03

IZ ZAJEDNICE TRENERA RSS

Organizacija seminara i regionalna saradnja _____ 04-05

INTERVJU BROJA (ANTONIO KARLOS ORTEGA)

Učiti svakog dana da vas igrači ne uhvate nespremne _____ 06-11

U SUSRET SVETSKOM PRVENSTVU ZA RUKOMETĀŠE

Iz Švedske i Poljske do Pariza 2024. _____ 12-17

POSLE EVROPSKOG PRVENSTVA ZA RUKOMETĀSICE

Norvežanke i dalje na tronu, loš nastup Srbije _____ 18-23

PRIČA S POVODOM (UROŠ BREGAR)

Jedini put je ozbiljniji trenažni proces _____ 24-27

STRUČNA TEMA

Uloga srednjeg beka u napadu na zonsku odbranu 5:1 _____ 32-37

STRUČNA TEMA

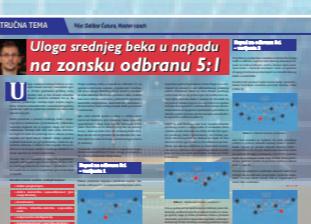
Negativno ponašanje trenera u pripremi i vođenju utakmice kao faktor uspešnosti u rukometu _____ 39-44

Impresum

Osnivač i izdavač: Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije, Tošin bunar 272, 11070 Beograd ■ Telefon: +381 64 8827 283 ■ E-mail: treneri@treneri-rss.rs
Broj žiro računa: 160-480967-50 ■ Za izdavača: Jova Pavlov ■ Glavni urednik: Života Bogdanović

Tekstovi: Života Bogdanović i Novo Bojičić ■ Stručne teme: Dalibor Čutura (EHF Master coach); Sandra Kolaković (EHF Master coach)
Recenzent stručnih tema: dr Zoran Valdevit ■ Dizajn i prelom: Novo Bojičić ■ Foto: Ivica Veselinov/RSS, IHF, YouTube/Printscreen, Balkan-Handball.com, ARKUS liga, ZT RSS, Slavko Kolar, Kamp Andrea Lekić

Štampa: PRESSIA doo, Emila Zole 30a, Beograd ■ Tiraž: 600 primeraka ■ Časopis izlazi tromesečno

**Zajednica trenera RSS,
u želji da unapredi svoj
rad i prati trendove,
zagovornik regionalnog
okupljanja trenera koje
može doneti benefit
svima**

U susret posebno izazovnoj 2023.

raj kalendarske godine uvek je vreme da se podvuče crta i zaželi nešto lepo u narednih 12 meseci. Ova 2022. godina donela nam je veoma uspešno leto kada su u pitanju reprezentativne selekcije, medalje i potvrdu da srpska škola rukometa još uvek ima šta da kaže i pokaže na međunarodnom nivou. Uspeh juniorske generacije 2002 na Evropskom prvenstvu kada je osvojena bronzana medalja posebno veseli sve kojima je srpski rukomet u srcu. Nadamo se da će se niz dobrih rezultata nastaviti, počevši od seniorske muške reprezentacije koju čeka nastup na Svetskom prvenstvu u Poljskoj i Švedskoj već od 13. januara.

Zajednica trenera RSS, u želji da unapredi svoj rad i prati trendove, zagovornik je regionalnog okupljanja trenera koje može doneti benefit svima. Kroz raznu problematiku vezanu za usavršavanje trenerske struke i ojačanje njenog statusa uz najbolje primere iz prakse Zajednica iz zemalja regiona, želimo da i mi napredujemo kao organizacija. Zato će 2023. godina biti posebno izazovna u nameri da neke stvari poboljšamo u našem radu.

U poslednjem broju Magazina 40x20 u 2022. godini, svi članovi Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije imajuće priliku da pročitaju razgovor sa osvajačem EHF Lige šampiona u sezoni 2021/2022 na klupi španske Barselone, Antoniom Karlosom Ortegom. Pored stručnih tema, rekapitulacije Evropskog prvenstva za žene i najave Svetskog prvenstva za muškarce, selektor ženske reprezentacije Srbije, Uroš Bregar, dao je svoje viđenje igara i rezultata na EHF EURO 2022.

Nadamo se da će i ovaj broj zadovoljiti sve zaljubljenike u igru na polju 40x20.

Srećna vam nova godina, puno zdravlja i sreće na ličnom i profesionalnom planu. ■

Organizacija seminara i regionalna saradnja

Upravni odbor Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije imao je niz sastanaka u prethodnom periodu na kojima su trasirani planovi i ciljevi u 2023. godini. Određivanje tema, predavača i sama organizacija regionalnih i centralnog seminara Zajednice trenera RSS jedna je od najvažnijih aktivnosti vodećeg tela srpskih trenera.

Centralni seminar biće održan tradicionalno u kragujevačkim „Šumaricama“. Termin je od 9. do 11. juna 2023. Na njemu će učestovati treneri treće kategorije, Master coach kategorije po RINCK-u, kao i treneri koji imaju uslov da vode ekipe prvog stepena takmičenja (Super A i Super B lige). Članarina za seminar iznosi 14.000 dinara, a teme i predavači biće objavljeni početkom godine. U sklopu Centralnog seminara biće održan i obavezujući, jednodnevni BESPLATNI seminar, kao uslov za dobijanje licence za učestovanje u takmičenjima Lige mlađih kategorija RSS. Termini za regionalne seminare jesu februar i maj 2023. Na teorijske teme predavači će biti profesori Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Beogradu, Novom Sadu i Nišu, dok će se praktičnim prikazima baviti aktuelni treneri superligaških ekipa i oni koji imaju uspeha u radu sa mlađim kategorijama.

FEBRUAR 2023

TEORIJSKA TEMA: Mentalna priprema u rukometu

1. PRAKTIČNA TEMA: Metodski postupak obučavanja zonske odbrane 5:1

2. PRAKTIČNA TEMA: Napad na zonsku odbranu 5:1

MAJ 2023

TEORIJSKA TEMA: Uvodno-pripremni deo treninga u rukometu

1. PRAKTIČNA TEMA: Metodski postupak obučavanja zonske odbrane 6:0

2. PRAKTIČNA TEMA: Napad na zonsku odbranu 6:0

PREDAVAČI - REGION BEOGRAD

FEBRUAR 2023

TEORIJSKA TEMA: Dr Ana Vesković, vanredni pro-

fesor na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu

PRAKTIČNA TEMA: Ratko Đurković – RK Crvena Zvezda

MAJ 2023

TEORIJSKA TEMA: Dr Marko Čosić, docent na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu

PRAKTIČNA TEMA: Nikola Maksimović – RK Novi Beograd

PREDAVAČI - REGION VOJVODINA

FEBRUAR 2023

TEORIJSKA TEMA: Dr Jovana Trbojević Jocić, docent na Prirodno-matematičkom Fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, studijski program Psihologija

PRAKTIČNA TEMA: Djura Tojagić, RK „Metalac“, Futog

MAJ 2023

TEORIJSKA TEMA: Stefan Maričić, asistent na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Novom Sadu

PRAKTIČNA TEMA: Zoran Abramović – RK Vojvodina

PREDAVAČI - REGION CENTRALNE SRBIJE

FEBRUAR 2023

TEORIJSKA TEMA: Dr Petar Mitić, vanredni profesor na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Nišu

PRAKTIČNA TEMA: Aleksandar Nestorović – RK Metalac Kraljevo

MAJ 2023

TEORIJSKA TEMA: Dr Ivana Bojić, redovni profesor na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Nišu

PRAKTIČNA TEMA: Slobodan Jedoksić, RK „Šamot“, Aranđelovac

Regionalna saradnja – preduslov za napredak

Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije poslala je pismo o namerama udruženjima trenera u regionu, odnosno, Saveza ili Federacije Severne Makedonije, Crne Gore, Federacije BiH, Republike Srpske, Slovenije i Hrvatske. U želji i nameri da se kroz zajedničku saradnju formira telo koje će se baviti problematikom struke u regionalnim okvirima, sazna više o najboljim pravnim regulativama statusa i zaštite trenera, razmene iskustva po više pitanja, izdavanju dozvola za rad, implementaciji RINCK konvencije, izdavanju i uslovima licenciranja po stepenima takmičenja.

Za prvi sastanak kojem će naša Zajednica biti domaćin, odazvale su se Zajednice trenera Severne Makedonije, Hrvatske, Crne Gore i Federacije BiH, a očekuje se pozitivan odgovor i od ostalih kontaktiranih.

Članarina 4.000 dinara za sezonu 2023/2024

Članarina u Zajednici trenera Rukometnog saveza Srbije, od sada će se plaćati po sezoni i to 4.000 dinara, koliko će ona iznositi za takmičarsku 2023/2024 godinu. Iznos od 2.000 dinara svi članovi Zajednice moći će da uplate od januara 2023. godine i on je važeći do 30.6.2023.

Đorđe Teodorović – trener godine

Tradicionalno svake godine Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije bira najboljeg u godini iza nas. Što se tiče 2022. godine, tu gotovo da dileme i nije bilo. Trener juniorske muške reprezentacije Srbije, Đorđe Teodorović, ostvario je veliki uspeh osvajanjem bronzone medalje sa generacijom 2022 na EHF EURO 2022 u Portugalu. To je prva medalja za srpski rukomet u mlađim kategorijama, ako se gleda period od 2006. godine i rasformiranja državne zajednice sa Crnom Gorom. Trener niške Naise uradio je odličan posao i zaslužuje sve čestitke zajedno sa članovima stručnog štaba.

Učiti svakog dana da vas igrači ne uhvate nespremne

Novi broj Magazina 40x20 srpskoj trenerskoj zajednici donosi i intervju sa aktuelnim osvajačem EHF Lige šampiona na klupi španske Barselone. Legendarno desno krilo reprezentacije Španije i Barselone (1994-2005) u čijem je dresu, kao član tima tokom čuvene zlatne ere osvojio pet trofeja EHF Lige šampiona zaredom krajem devedesetih, Antonio Karlos Ortega, u svojoj prvoj trenerskoj sezoni po povratku u voljeni klub, došao je do pehara namenjenog najboljoj ekipi u evropskom rukometu. Posle završetka Fakulteta za sport, započeo je trenersku karijeru u projektu drugoligaša Antekjere pre petnaestak godina, klubu iz svoje rodne Malage, a profesionalni put ga je preko Mađarske, Danske i Nemačke vratio tamo gde je dosajao svoje dečake snove.

Tamo gde je stala Barselona osvajanjem trofeja u Kelnu na Final4 turniru EHF Lige šampiona u junu 2022. godine, nastavlja i u novoj sezoni. U dvomeću sa nemackim Kilom osvojena su tri boda, a posle pobeđe u „Blaugrani“ razgovarali smo sa Ortegom.

Ako smo sposobni da pobedimo Kil uz ovakav broj tehničkih grešaka, onda možemo pobediti svakoga.

Bili ste igrač, a sada ste trener kluba koji ima za cilj da pobedi u svakom meču i osvoji trofej u svakom takmičenju u kome učestvuјe. Kako je raditi u takvoj vrsti pritiska koji vam je dobro poznat?

Tako je, u pravu ste potpuno. Poznavao sam filozofiju kluba kakav je bio kada sam bio igrač, ali i klub je narastao u poslednje dve decenije. Nekada smo igrali i u drugoj dvorani, sada smo u Blaugrani. Klub je daleko veći. Cilj je uvek isti i ostao je nepromenjen. Pobedivati i biti kompetitivan za trofeje u svakoj mogućoj prilici. Pritisak je ogroman. I sam pred sebe stavljam najveće ciljeve. Prošla sezona, za mene prva na klupi Barselone, bila je ekstremno teška. Došao sam u jednom od najlošijih trenutaka za svakog trenera, jer je prethodni trener Čavi Paskval osvojio sve i otišao kao osvajač Lige šampiona. Niko nije razumeo zašto dolazi do promene na klupi? Pobedio je u svakom meču, osvojio sve titule, ekipa je izgledala dobro. Pored toga, ni finansijska situacija nije bila dobra. Promenili smo i sastav, izgubili neke mečeve na startu. Oktobar prošle godine je bio komplikovan, nismo imali vremena za trening, ni za ozbiljniji pripremni period, s obzirom da je iza nas bilo olimpijsko leto u Tokiju gde je bio

veliki broj igrača. Kako su prolazili meseci, polako smo shvatali jedni druge, mi igrače, a igrači ideje stručnog štaba. Izborili smo se za jedno od prva dva mesta u preliminarnoj grupi EHF Lige šampiona i tako direktno plasirali u četvrtfinale. Tu smo dobili vremena za trening, napravili smo rasterećeniji raspored i spremili se kako treba za finiš sezone. Dočekali smo Final4 u Kelnu u optimalnoj formi.

U Kelnu su vas čekali Kil u polufinalu, a onda u borbi za trofej Kielce.

Pred taj vikend sva pravila padaju u vodu. Tokom vikenda mora sve da funkcioniše da bi došlo do uspeha bez obzira na kvalitet sastava. Pobedili smo u finalnom meču posle izvođenja sedmeraca, imali smo malo i sreće. Mogli smo da pobedimo i u regularnom toku, na kraju i da izgubimo na produžetke. Za mene, lično, to je bila ogromna pobeda i uspeh. Stavio sam veliki pritisak pred sebe i igrače. Bila je to moja prva sezona. Imao sam ekstra motivaciju...

To se video i na vašem licu. Suze su krenule, završili ste na kolenima. Bolji povratak u voljeni klub niste mogli da zamislite, a da li ste verovali da ćete jednog dana i kao trener sa Barselonom biti na vrhu?

Nisam tip trenera koji matematički razmišlja o svakom potezu u karijeri. Zamišljaо јесам, ali pre svega živim u sadašnjosti. Počeo sam trenersku karijeru u Antekjeri. To je mali klub iz moje Malage. Bio je to lep projekat, već prve sezone smo ušli u ASOBAL. Rasli smo, bilo je to dobro mesto za započeti trenerski posao. Dobio sam neophodno samopouzdanje. Došla je ekonomska kriza u Španiju. Ni smo dobijali plate i morao sam da odem. Bio sam godinu dana bez posla i shvatio da, ako želim da budem trener i živim od toga, moram da napustim Španiju. U tom trenutku samo su dva posla nudila potpuni profesionalizam, u Barselonu i reprezentaciji Španije. Iznenadujuće za mene, dobio sam ponudu Vesprema. Desilo se da budem na pravom mestu u pravo vreme. Prihvatio sam se velikog izazova i uradio dobar posao. Prvo i osnovno, osvajali smo sve domaće trofeje što poslednjih godina nije slučaj. Prve sezone smo bili blizu Final4 EHF Lige šampiona. Ispali smo od nemačkog Kila u četvrtfinalu. Druge sezone smo bili četvrti na Final4, a treće smo igrali finale. U četvrtoj sezoni imali smo sve da osvojimo sve, ali izgubio sam posao ne zbog sportskih razloga već u oktobru. To sigurno nije bilo zbog sporta i nije govorilo o mojim trenerskim kvalitetima. Naučio sam puno stvari, da radim pod pritiskom i sa najvećim igračima što nisam do tada mogao. Brzo sam prepoznao da moram učiti svakog dana, jer ako

U Španiji postoje dva načina za obrazovanje. Možete ići na Akademiju trenera koju organizuje Federacija. Druga opcija je Univerzitet. To je bio moj put

ne učiš, igrači te brzo uhvate nespremnog i prevažidu. Zahvalan sam Vespremu. Pružili su mi veliku šansu u trenutku kada sam bio nepoznat mladi trener. Tada mi je bilo slomljeno srce zbog navijača. Osećam se uvek lepo kada gostujem u Vesprem Areni. Morao sam da spakujem kofere i brzo rešim svoj status.

Stigla je ponuda danskog Koldinga...

Moje najlošije iskustvo u trenerskoj karijeri. Nije bilo lako nositi se sa situacijom u klubu. Nije bilo novca, igrači su imali čudne dogovore, neki su živeli u Koldingu, drugi u Kopenhagenu. Putovali su na trening duže od sat vremena. Momenat nije bio dobar ni za mene, ni za klub. Shvatio sam da ako nešto ne funkcioniše i nisi sposoban to da promeniš, onda je bolje napustiti.

Imali ste i lepu avanturu sa Japanom koga ste odveli na Svetsko prvenstvo posle dugo godina...

Bili smo bronzani u Aziji i tako se plasirali SP 2017 u Francuskoj posle 20 godina. To je bio veliki uspeh za njih. Tražili su trenera za stalno, ali pregovarali sa Dagrom Sigurdsonom, tako da je ta naša saradnja kratko trajala. Japanski igrači nisu na nivou evropskih, ali kako treniraju, kako su zahvalni prema pažnji koju im pružate, to je stvarno jedno fantastično iskustvo i prelepo sećanje.

Zatim je na red došla nemačka Bundesliga.

Kada sam odlučio da ostavim Kolding nisam imao tim. Bio sam rešen da odem po cenu da ne radim nigde. U poslednjem trenutku se pojavila ponuda Hanovera. Bio je veliki izazov raditi u Bundesligi. Tamo sam proveo četiri godine. Jedna loša i tri dobre sezone, ako tako mogu da ocenim. Tri puta smo igrali Final4 Kupa Nemačke. Nema mnogo timova koji su to uradili. Za Hanover je to bio veliki rezultat. Četvrta sezona je bila otkazana zbog korone. Bili smo šesti, pa peti, osećao sam se dobro, bili smo srećni i porodica, i ja profesionalno. Osećao sam se poštovan od vlasnika i menadžera kluba. Na mojoj adresi je došla ponuda Barselone. Takva šansa se jednom pruža. Iako sam imao ugovor, zatražio sam da me puste. Razumeli su da je to šansa karijere za mene i jedan od mojih snova. Reklili su da će me pustiti ukoliko pronađu adekvatnu zamenu. Našli su je. Evo me u Barseloni već drugu sezonu.

Japanski igrači nisu na nivou evropskih, ali kako treniraju, kako su zahvalni prema pažnji koju im pružate, to je stvarno jedno fantastično iskustvo i prelepo sećanje

Sa kakvim obrazovnim profilom ste stupili u trenerske vode?

U Španiji postoje dva načina za obrazovanje. Možete ići na Akademiju trenera koju organizuje Federacija. Ako si igrao ASOBAL i međunarodne utakmice, moguće je školovati se i za prvog trenera. Druga opcija je Univerzitet. To je bio moj put. Završio sam Fakultet za sport, fokusirao se na rukomet. Morao sam i da kroz praksu tokom jedne sezone pokažem ono što sam naučio. Predstavljaо sam neke svoje rade.

Koliko ljudi čini stručni štab u Barseloni?

Imamo medicinski tim, doktora, a nekada zbog velikog broja mečeva angažujemo i trećeg fizioterapeuta. Tomas Svenson radi sa golmanima. Sada je fokusiran samo na to. Pravi video klipove za golmane i radi na video pripremi sa ostatkom stručnog štaba za celu ekipu. Tomas mi pomaže, takođe, u taktičkim stvarima, ali od ove sezone kao asistenta imam Konstantina Igropula koji je preuzeo veći deo tih zaduženja. Jordi Rosel je bio sa mnom na klupi prošle sezone. On je radio takođe sa Paskijem (Čavi Paskval). I on je zadužen da pomaže oko nekih taktičkih elemenata. Nas četvorica na sastancima raspravljamo šta i kako u vezi narednog protivnika i pripremamo video. Spoljni član tima je Toni Rubelja, nekada asistent Valera Rivere. Iako je penzionisan, on nam uradi „prvu ruku“ videa svih mečeva koje igramo.

Ko je zadužen za fizičku pripremu?

Od ove sezone tu je momak koga smo preuzeli od košarke. Zove se Kiko i na početku mu nije uopšte bilo lako da se snađe s obzirom na specifičnosti ru-

komet. Fantastičan je stručnjak. Trebalо je da pišete igrače. Oni su veoma zadovoljni i srećni radeći sa njim. Igrali smo sa Kilom, tako da je dan posle utakmice njegov. On radi oporavak i sve ono što je neophodno svakom igraču kako bi dočekao spreman nastupajuće napore.

Imate veliki broj utakmica tokom sezone. Da li igrači imaju problem sa motivacijom s obzirom na više i manje bitne mečeve, i kako se vi ponašate u situacijama kada uočite to?

Teško je, teško. Za Ligu šampiona to nije nešto o čemu treba razgovarati, jer su maksimalno spremni i želji da igraju, ali za neke mečeve u ASOBAL ligi moramo da pronađemo svrhu. Mogu da ih razumem da posle velikih mečeva i dugih putovanja idete na gostovanje u neko malo mesto gde papir govori da ste bolji za 20 golova razlike, ali...moramo da nađemo način da se motivišemo. Osnovno je da moramo da respektujemo svakog protivnika. Ono čega smo svesni jeste da svi treniraju i dolaze ekstra motivisani da igraju protiv Barselone. Nekima je to trenutak karijere. To je velika šansa za sve njih. Ako nismo sposobni da pronađemo pravi pristup, možemo da izgubimo neke utakmice ili bod. U većini slučajeva u ASOBAL ligi je razlika ogromna u kvalitetu što pokriva i problem motivacije, ali postoje timovi sa kojima moraš biti maksimalno ozbiljan. To su Bidasoa, Granollers koji igraju sjajno ove sezone, Logronjo... Svi smo svesni da moramo da krenemo maksimalno ozbiljno, inače može da se desi nešto neočekivano...

Kako je organizovan trenažni proces?

Zavisi od meseca sezone. Ako imamo samo jednu utakmicu nedeljno, a to je slučaj u samo tri nedelje u sezoni, treniramo što je više moguće. Pravimo po dva treninga dnevno. Kada igramo dve utakmice tokom nedelje, treniramo jednom dnevno. Dan posle utakmice, ako igramo Ligu šampiona, a za tri dana nas čeka ASOBAL, trudimo se da regenerišemo igrače. Oni koji su trenirali više rade za fizioterapeutom i trenerom za fizičku pripremu, a meni ostaje da radim sa ostatkom tima pojačanog momcima iz druge ekipe.

U redovima Barselone puno je talentovanih igrača iz Srbije ili srpskih korena. Tu su braća Cenić i Cikuša.

Desni bek Aleksandar Cenić igra u drugoj ekipi. Igra veoma dobro i on je igrač koji ima kvalitet za

ASOBAL. Na toj poziciji imamo igrače pod ugovorom i teško je da će igrati za prvi tim. Njegov brat Ognjen igra za drugi tim. Prošle sezone nije igrao zbog sitnih povreda, ali on ima poseban talenat. Pratimo ga. Cikuša su različite. Jedan je introvertan, tih, disciplinovan. Igrao je već za prvi tim nekoliko mečeva. Biće interesantan igrač, dobar je u odbrani, razume rukomet, igra sa obe ruke. Drugi je veliki talenat, može da napravi velike stvari u dobrom, ali i lošem smislu. Obojica imaju veliku budućnost. Treba ići korak po korak. Tako je uvek sa mladima.

Španski treneri su svuda po Evropi. Neki kažu da je taj „klan“ gotovo nemoguće razbiti...

Pre nas su bili Balkanci svuda. Imali smo dobre primere u ASOBAL-u i drugim ligama gde su Španci dugo čekali na šansu. Razlog za uspon španskih trenera jesu pre svega najbolji svetski igrači koji

Razlog za uspon španskih trenera jesu pre svega najbolji svetski igrači koji su devedesetih igrali u Španiji. Kao što je bio i moj slučaj u Vespremu, rad sa velikim asovima je terao i ovdašnje trenere da uče brzo i mnogo. Devedesetih godina prošlog veka. Liga je palala finansijski i onda smo svi mi morali da idemo

u inostranstvo kako bi opstali u ovom poslu. Brzo se adaptiramo, radimo dobro i imamo ozbiljan pristup. Radimo izuzetno puno na taktici i detaljima. Suština je da ubedimo igrače da veruju u ono što rade – jasan je na kraju razgovora za magazin 40x20, jedan od retkih ljudi u rukometu koji je osvajao EHF Ligu šampiona i kao igrač, i kao trener, Antonio Karlos Ortega. ■

Iz Švedske i Poljske do Pariza

Rukometni svet čeka prava poslastica, po običaju, već u uvodnim nedeljama nove godine. Od 11. do 29. januara, po drugi put u dve države nakon premijere u Nemačkoj i Danskoj 2019. godine, Svetsko prvenstvo za muškarce biće održano u Poljskoj (Katovice, Krakov, Plock i Gdansk) i Švedskoj (Stockholm, Malme, Jenčeping, Kristianstad i Geteborg). Od uvodnog meča između selekcije domaćina i Francuske u Katovicama do finalnog duela u velelepnoj Tele2 Areni u Stockholmu, ljubitelji rukometa širom planete uživace u okršajima 32 najbolje svetske selekcije.

Zamisao Međunarodne rukometne Federacije da najveće interkontinentalno takmičenje učini što koloritnijim zaživila je u Egiptu pre dve godine na SP 2021, kada se

zapravo desila promena u povećanju broja učesnika sa 24 na 32 reprezentacije. U tome nisu mogli da uživaju gledaoci zbog dobro pozname situacije sa pandemijom COVID-19, pa će takmičenje u centralnoj Evropi i Skandinaviji biti prava prilika da se na tribine vrate gledaoci.

Nova „velika četvorka“ – šansa za istorijskih het-trik Danaca

Najuspešnije reprezentacije u protekloj deceniji, Francuska i Danska, i u novom olimpijskom ciklusu do Pariza 2024. godine, predstavljaju supersi-

le svetskog rukometa. Danska je dvostruki svetski šampion iz svog Herninga 2019 i Kaira 2021. godine sa i dalje sjajnim sastavom predvodjenim Mikelom Hansenom, Niklasom Landinom i novom zvezdom svetskog rukometa, MVP-em olimpijskog turnira, Matiasom Gidselom. Prošli put kada je Švedska bila domaćin Svetskog prvenstva 2011. godine, u Malmeu smo gledali fantastično finale Francuzi i Danaca, koje su „trikolori“ završili trijumfom posle produžetaka. Sve govori da će sa oporavljenim Hansenom koji je propustio šest meseci ove sezone i vratio se u danski klupski rukomet oblačeći dres Olborga, tim selektora Nikolaja Jakobsena predstavljati konkurenta za istorijski

Grupe na SP 2023

GRUPA A	Spanija, Crna Gora, Čile, Iran
GRUPA B	Francuska, Poljska, S. Arabija, Slovenija
GRUPA C	Švedska, Brazil, Zelenortska ostrva, Urugvaj
GRUPA D	Island, Portugal, Mađarska, Koreja
GRUPA E	Nemačka, Katar, Srbija, Alžir
GRUPA F	Norveška, S. Makedonija, Argentina, Holandija
GRUPA G	Egipat, Hrvatska, Maroko, SAD
GRUPA H	Danska, Belgija, Bahrein, Tunis

het-trik. Vezati tri svetska zlata nije pošlo nikom za rukom u istoriji takmičenja pod kapom IHF od 1954. godine. Po dva puta vezane titule (dve zaredom) osvajali su Rumuni (šestdesetih i sedamdesetih) i Francuzi (2009-2011 i 2015-2017), dok su i Švedani to učinili davnih pedesetih.

Završila se era Tijerija Omejea na golu Francuske, pri kraju je i ona jednog od najboljih svih vremena, Nikole Karabatića, ali francuski sastav i dalje puca na najviše ciljeve. Olimpijski šampioni iz Tokija где су u finalu savladali upravo Dance 25:23, na poslednja dva Svetska prvenstva gubili su u polufinalu, što je bio slučaj i na prošlom EHF EURO 2022 u Mađarskoj. Borba za samu završnicu započinju iz poljskih Katovica, a kako turnir bude odmicao, Francuzi bi do finalnog dana u Stokholmu trebalo da igraju i u Krakovu (glavna faza) i Gdansku (četvrtfinale i polufinale), što bi mogla da bude otežavajuća okolnost u odnosu na švedski deo žreba gde su Danci i Švedani.

A Švedani, posle debakla na EHF EURO 2020 na svom terenu kada nisu prošli ni grupu, doživeli

su neverovatnu transformaciju pod palicom Glena Solberga. Dolaskom Norvežanina napravljen je iskorak već na Svetskom prvenstvu 2021 u Egiptu, gde su momci u žutim dresovima igrali finale sa Danskom, a dokaz da to nije bilo slučajno dobijen je januara ove godine. Predvođeni sjajnim Jimom Gotfridsonom, Švedani su došli do prvog velikog pehara tačno 20 godina od silaženja sa postolja i scene čuvene generacije „Bengan boys-a“, Vislandera, Olsona, Levgrena, Svensona. U finalu EHF EURO 2022 posle velike borbe pala je selekcija Španije 27:26 (12:13) pred 14.000 gledalaca u MVM domu u Budimpešti, a s tim odličjem i pitanje „da li je Švedska sposobna da to ponovi i u januaru 2023. godine kao domaćin?“.

Španci su propustili priliku upravo na EHF EURO 2022 da izjednače rekord Švedana sa tri vezane evropske titule posle trijumfa u Zagrebu 2018 i Stokholmu 2020, ali su potvrdili status supersile u svetu rukometu. Sve ono što radi sjajni selektor Žordi Ribera u sistemu koji je ove godine doveo do toga da Španija ima i juniorske i kadetske šampionne Evrope, za svaku pohvalu je. Ono što „furiji“ ne

ide na ruku, to je saznanje da mnogo bolje igraju Evropska, od Svetskih prvenstava, gde su bili zlatni u dva navrata, sa Huanom Karlosom Pastorom 2005. godine u Tunisu, odnosno, u Barseloni osam godina kasnije kada je na klipi sedeо legendarni Valero Rivera pre odlaska u Katar. Posle tog uspeha samo jednom su došli do polufinala, i to na prošlom SP 2021 u Egiptu, gde su na kraju osvojili bronzanu medalju, kao i par meseci kasnije na olimpijskom turniru u Tokiju.

Tu se završava lista najvećih favorita za najviše mesto na pobedničkom postolju. Međutim, tu se ne završava i spisak selekcija-kandidata koje za cilj imaju plasman u borbu za medalje. Tu je, pre svih, selekcija Norveške, čiji se lider Sander Sagosen oporavio od teške povrede koja ga je koštala šest meseci van terena. Očekivalo se više od Norvežana posle dva vezana finala na Svetskim prvenstvima 2017 i 2019, što je poslom na kraju platilo i selektor Kristijan Berge. Posle osam godina na klipi i pozicioniranja Norvežana u vrhu svetskog rukometa sa tri osvojene medalje, došle su godine stagnacije, a energiju će pokušati da probudi novi selektor Jonas Vil.

Visoke ambicije imaju i Nemačka sa velikim trenerским imenom kakvo je Alfred Gislason. Nemci su i naredni domaćini EHF EURO 2024, a pre očekivanog uspeha pred svojim navijačima, potrebno je dokazati se i na neutralnom terenu. Selekcija Hrvatske je uvek neko od koga treba očekivati borbu za visok plasman shodno svim rezultatima iz prošlosti i osvojenoj srebrnoj medalji na EHF EURO 2020.

Iz prikrajka vrebaju timovi kao što su Island, Mađarska, Portugal, Srbija, Holandija, Poljska...

Veliki ulog - kvalifikacije za Pariz

Borba za medalje, kao i uvek, biće pozornica samo za odabrane, a mnogo važnije od toga za većinu selekcija predstavljaće i plasman do sedmog mesta koji garantuje olimpijske kvalifikacije. Zbog toga je Svetsko prvenstvo 2023 u Poljskoj i Švedskoj ključni momenat za pokazivanje najbolje moguće forme. Poznato je već da će šampion sveta izboriti direktni plasman na Olimpijske igre 2024, a da će plasirani od drugog do sedmog mesta dobiti šansu da kroz kvalifikacije u proleće 2024. godine izbore vizu za najveću sportsku smotru. Taj plasman se, usled rezultata na Evropskom prvenstvu 2024, može i pomeriti na osmo, odnosno, deveto mesto koje bi moglo da bude dovoljno na kraju. Zato će borba za plasman u četvrtfinale, u koje idu po dve selekcije iz svake od četiri grupe glavne faze, biti jako interesantna, s obzirom da se prvi put do olimpijskih kvalifikacija dolazi u ovom formatu sa 32 selekcije.

Debitanti i egzotika

Jedini debitant na Svetskom prvenstvu 2023 biće selekcija Belgije. Da se rukomet razvija i u ovom delu Evrope, najbolje govori primer selekcije Holandije, koja se na Svetsko prvenstvo vraća posle 62 godine, na EHF EURO 2022 je odigrala sjajan turnir iznenadivši zemlje sa mnogo većom rukometnom tradicijom za 10. mesto u konačnom plasmanu.

Drugi nastup na Svetskim prvenstvima imaće selekcije Irana, Zelenortskih ostrva, Crne Gore i Urugvaja. Na klupama Irana i Zelenortskih ostrva sedeće dobro poznata lica, Veselin Vujović i Ljubomir Obra-

dović. Nekadašnji selektor ženske reprezentacije Srbije sa kojom je osvojio šesto mesto na SP 2019, napravio je izvanredan rezultat sa momcima sa Zelenortske ostrva igrajući finale prvenstva Afrike ove godine. Veselin Vučović je sa Irancima osvojio bronzanu medalju na Islamskim igrama, koje su pandan Mediteranskim igrama u ovom delu sveta.

Posle 22 godine na Svetskim prvenstvima videćećemo i selekciju Sjedinjenih Američkih Država, kojoj je novi sistem kvalifikacija od strane IHF omogućio lakši plasman na Svetska prvenstva, a sve u želji veće popularizacije rukometa i omasovljena do Olimpijskih igara u Los Andelesu 2028. Godine.

„Orlovi“ kreću iz Katovica

Reprezentacija Srbije nalazi se u grupi E gde će za rivale imati selekcije Alžira (13. januar – 20.30 časova), Nemačke (15. januar – 18. časova) i Katar (17. januar – 20.30 časova). Svi mečevi se igraju u SPODEK arenama u Katovicama kapaciteta 11.000 mesta. Ukoliko, a prema očekivanjima, „orlovi“ budu među tri najbolje selekcije u grupi, ostaju u Katovicama i u glavnoj fazi gde će im se pridružiti tri najbolje selekcije iz grupe F gde su Francuska, Argentina, Severna Makedonija i Holandija.

Bodovi se prenose, a termini odigravanja mečeva u novoformiranoj grupi su 19, 21 i 23. januar. Iz te, kao i preostale tri grupne glave faze koju čine po šest selekcija (ukupno 24 reprezentacije) po dva najbolja tima izboriće plasman u četvrtfinale što gotovo izvesno donosi i mesto u olimpijskim kvalifikacijama.

Ukoliko reprezentacija Srbije izbori četvrtfinale, ono će biti igrano na severu Poljske, u Gdansku, koji će ugostiti dve borbe za polufinale 25. januara, kao i jedan duel polufinala. Ergo Arena u Gdansku je kapaciteta 11.400 mesta. Dva četvrtfinale, jedno polufinale, kao i finalni dan rezervisani su za Tele2 Arenu u Stokholmu kapaciteta 19.000 mesta.

Širi spisak i očekivanja

Na širem spisku selektora Tonija Đerone, koji srpski državni tim vodi od juna 2020. godine, nalaze se:

GOLMANI – Dejan Milosavljević (Berlin, Nemačka), Vladimir Cupara (Vesprem, Mađarska), Milan Bošmaštar (Švedska, Švedska), Todor Jandrić (Kretej, Francuska)

LEVA KRILA – Nemanja Ilić (Feniks Tuluz, Francuska), Vanja Ilić (Šartr, Francuska), Miloš Grozdanić (Vojvodina), Mladen Šotić (Benidorm, Španija)

PIVOTI – Mijajlo Marsenić (Berlin, Nemačka), Dragana Pešmalbek (Vesprem, Mađarska), Luka Rogan (Vojvodina), Živan Pešić (Vojvodina), Ivan Popović (Torelavega, Španija), Branko Predović (Gorenje Velenje, Slovenija)

DESNA KRILA – Bogdan Radivojević (Pik Seged, Mađarska), Vukašin Vorkapić (Ivri, Francuska), Mateja Dodić (Metaloplastika), Uroš Kojadinović (Partizan)

BEKOVI – Petar Đorđić (Benfika, Portugalija), Ilija Abutović (Šartr, Francuska), Uroš Borzaš (Elverum, Norveška), Miloš Kos (PPD Zagreb, Hrvatska), Stevan Sretenović (Balatonfüred, Mađarska), Nemanja Obradović (Tatabanya, Mađarska), Lazar Kukić (Dinamo Bukurešti, Rumunija), Marko Milosavljević (Ademar Leon, Španija), Stefan Dodić (PPD Zagreb, Hrvatska), Đorđe Đekić (Kretej, Francuska), Aleksa Kolaković (Šartr, Francuska), Miloš Orbović (K Lucern, Švajcarska), Jovica Nikolić (Veclar, Nemačka), Predrag Vejin (Nekse, Hrvatska), Mihajlo Radojković (Trimo Trebnje, Slovenija), Milan Milić (Vojvodina)

Španski stručnjak ovako je prokomentarisao žreb:

– Smatram da grupa sa Nemačkom, Katarom i Alžirom nije laka. Ukrštamo sa grupom F, koja

je po meni jedna od najtežih grupa na turniru. Tamo su selekcije Norveške, Severne Makedonije, Argentine i Holandije. Idemo, međutim, korak po korak. Ako budemo bili u kompletном sastavu, ako ne bude bilo povreda i svi igrači budu dobro moramo se potruditi da u drugu rundu takmičenja ponesemo maksimalan broj bodova. Neće biti lako, ni jedan meč na ovom nivou nije lak, ali mislim da su svi igrači spremni za ovaj novi izazov koji nam predstoji – jasan je Đerona, čiji su izabranici odlično startovali u kvalifikacijama za EHF EURO 2024 pobedama nad Finskom 34:24 u Novom Sadu i Slovačkom u gostima 27:21.

Reprezentacija Srbije će u okviru završnih priprema za Svetsko prvenstvo 2023 odigrati i dve prijateljske utakmice kao gost evropskih šampiona, Švedske. Utakmice sa Švedskom odigraće se šestog januara u 16:00 časova u Lundu i tri dana kasnije od 18:10 časova u Halmstadu. Uoči drugog susreta dve selekcije biće upriličena svečanost u čast Bengta Johansona, čuvenog švedskog selektora i jednog od najtrofejnijih svetskih trenera. U periodu od 1988. do 2004. godine Švedjani su predvođeni Johansonom osvojili dva svetska i četiri evropska zlata, kao i tri srebrne medalje na Olimpijskim igrama. ■

Norvežanke i dalje na tronu, LOŠ NASTUP SRBIJE

Petnaesto Evropsko prvenstvo za žene održano je po prvi put u tri zemlje od četvrtog do 20. novembra. Slovenija, Severna Makedonija i Crna Gora ugostile su 16 najboljih evropskih reprezentacija, što je bio i poslednji put da se najkvalitetnije rukometnice starog kontinenta takmiče u ovom formatu, s obzirom da će od narednog na EHF EURO 2024 (Mađarska, Švajcarska i Austrija biće domaćini) učestvovati 24 nacionalne selekcije.

Norvežanke vladaju, Dankinje se vraćaju

Sa sedam pobeda i jednim porazom od Danske u glavnoj fazi, reprezentacija Norveške ponovo je dokazala da je najbolja selekcija u XXI veku. „Feno-

Konačan plasman na EHF EURO 2022

Plasman	Reprezentacija
1.	Norveška
2.	Danska
3.	Crna Gora
4.	Francuska
5.	Švedska
6.	Holandija
7.	Nemačka
8.	Slovenija
9.	Španija
10.	Hrvatska
11.	Mađarska
12.	Rumunija
13.	Poljska
14.	Švajcarska
15.	Srbija
16.	Makedonija

men ženskog sporta“ predvođen od strane Islanđanina Torira Hergeirsona odbranio je evropsku titulu osvojenu u Koldingu pre dve godine. Iako su Dankinje ozbiljno pretile da dođu do krune u prvom finalu na velikim takmičenjima posle 18 godina, Merk, Oftedal, Rajstad i ekipa vratile su se posle 18:22 u 45. minutu i došle do devete evropske titule za norveški ženski rukomet – 27:25.

Koliko su Norvežanke moćne na takmičenjima koja se održavaju od 1994. godine govori podatak da su na 15 EHF EURO osvojile 13 medalja, a deset poslednjih (od 2004. godine) osam puta bile na najvišem pobedničkom postolju.

Kada se tome dodaju odličja sa Svetskih prvenstava i Olimpijskih igara, od prve osvojene 1993. godine, Norveška je osvojila 31 medalju za 34 godine.

U polufinalnom duelu koji je nazvan „finalom pre finala“, s obzirom da su se susrele aktuelne evropske i svetske (Norveška) sa olimpijskim šampionkama (Francuska) nije bilo neizvesnosti – 28:20. Francuskinje su u Ljubljani po prvi put ostale bez medalje na Evropskim prvenstvima od 2014. godine.

– Bilo je ovo jedno čudno finale. Kada smo proigrale u odbrani, počelo je da biva dobro po nas. Pokušavale smo da se vratimo u meč, nismo se predavale i na kraju uspele u tome. Još jedan neverovatan uspeh za norveški rukomet. Preumorna sam da bilo šta smisleno kažem. Imaću odmor od dan i po i onda nazad u klupske obaveze. Iscrpljena sam, ali srećna – rekla je posle finala najbolji strelac turnira, Nora Merk i pohvalila svoju mlađu saigračicu Heni Rajštat:

– Nije joj krenulo, ali sam joj rekla da sam nastavi da šutira i ne razmišlja o promašajima. Na kraju je sve došlo na svoje. Postigla je odlučujuće golove i dovela nas do zlatne medalje. Ona je jedna od naj-

Idealna postava EHF EURO 2022

MVP.....	Heni Rajštat, Norveška
Golmanka	Kleopatra Darlo, Francuska
Levo krilo.....	Ema Fris, Danska
Levi bek.....	Kristina Neagu, Rumunija
Srednji bek.....	Stine Oftedal, Norveška
Desni bek.....	Katrin Klujber, Mađarska
Desno krilo.....	Jovanka Radicević, Crna Gora
Pivot	Pauleta Fopa, Francuska
Najbolja odbrambena igračica	Katrin Hajndal, Danska

boljih igračica na svetu i to je dokazala – zaključila je neverovatna Merk.

Takmičenje u Celju i Ljubljani definitivno je dokaz da se Danska vratila na velika vrata u sam vrh svetskog rukometa. Trostrukе olimpijske i evropske šampionke u periodu od 1994. do 2004. godine, kao i najbolje na svetu 1997. godine, Dankinje završile su svoje treće takmičenje zaredom u polufinalu, a drugo sa medaljom. Posle svetske bronce iz Španije 2021, izabranice selektora Jespera Jensaene bile su nadomak osvajanja titule u Areni Stozice, ali je u finišu iskusniji norveški sastav odneo prevagu. Sve u svemu, Toft, Hajndal, Mete Hansen i drugarice odigrale su prvo finale na velikim takmičenjima posle 2004. godine, kada su bile zlatne i na Olimpijskim Igrama i na Evropskom prvenstvu.

EHF EURO 2022 ostaće upamćeno i po bronzanoj medalji Crne Gore, koja je posle velike borbe i produžetaka savladala Francuskinje 27:25 (u regularnom delu bilo je 22:22). Oproštaj jednog od najboljih desnih krila u XXI veku, kaptene Jovanke Radičević, nije prošao bez srećnog kraja, s obzirom da su Crnogorke osvojile medalju posle 10 godina od zlata u Beogradu na EHF EURO 2012 iskoristivši i vetrar u leđa kada je u pitanju domaćinstvo i puna hala u Podgorici koja ih je pratila u prvoj fazi takmičenja. To je ukupno treća medalja za crnogorski državni tim, ako se doda i olimpijsko srebro iz Londona 2012. godine. Crnogorke su na putu od Podgorice preko Skoplja do Ljubljane savladale Nemačku 29:25, Španiju 30:23, Poljsku 26:23 i Rumuniju 35:34 i sa tri poraza od Francuske

Norveška, Francuska i upražnjeno mesto Rusije

Tendencije su jasne ako se pogledaju prethodna tri velika takmičenja počevši od olimpijskog turnira u Tokiju avgusta 2021. Tri finalna vikenda za supersile Norvešku i Francusku, sve kvalitetnija selekcija Danske, ali i Švedske koja je uvek tu blizu medalje. Takvo pozicioniranje u samom svetskom vrhu uslovljeno je i izostankom reprezentacije Rusije sa velikih takmičenja, koja je kažnjena zbog rata u Ukrajini.

Medalje na evropskim prvenstvima

Pozicija	Država	Zlato	Srebro	Bronza	Ukupno
1.	Norveška	9	3	1	13
2.	Danska	3	3	0	6
3.	Francuska	1	1	3	5
4.	Mađarska	1	0	3	4
5.	Crna Gora	1	0	1	2
6.	Rusija	0	2	2	4
7.	Španija	0	2	0	2
8.	Holandija	0	1	1	2
	Švedska	0	1	1	2
10.	Nemačka	0	1	0	1
	Ukrajina	0	1	0	1
12.	Austrija	0	0	1	1
	Hrvatska	0	0	1	1
	Rumunija	0	0	1	1

19:27 i Holandije 25:42 u glavnoj fazi u Skoplju, odnosno, Danske u polufinalu 27:23 došle do istorijskog uspeha.

Favoriti po planu, najbolji plasman Slovenije

Evropsko prvenstvo 2022, osim u slučaju reprezentacije Crne Gore, nije donelo veća iznenađenja. Najbolji plasman u istoriji takmičenja ostvarile su rukometničke domaćine Slovenije, koje su završile kao osme (do sada najbolji rezultat ostvaren na EHF EURO 2004 deveto mesto).

Svetske šampionke iz japanskog Kumamota 2019. godine, Holanđanke, nisu uspele da dođu do završnice i borbe za medalje četvrto takmičenje u nizu. Smena generacije i promene selektora uslovile su da se jako uspešna selekcija u prošloj deceniji, ne nalazi na podiju na početku novog olimpijskog ciklusa.

Njihove rivalke iz tog finala SP 2019, Špankinje, još jednom su pokazale da im bolje idu interkontinentalna takmičenja. Španija je ponovila rezultat sa EHF EURO 2020 i Olimpijskih igara u Tokiju gde su završile kao devete, što je u velikom kontrastu sa prethodna dva Svetska prvenstva gde su završavale kao srebrne (2019) i četvrte (2021).

Najlošiji nastup reprezentacije Srbije

Reprezentacija Srbije završila je takmičenje na EHF EURO 2022 na 15. mestu. Petnaesto mesto je izjednačavanje najlošijeg rezultata koje su Srpske postigle na Evropskom prvenstvu 2014. u Hrvatskoj i Mađarskoj.

Što se tiče samog skora, sa tri poraza i gol razlikom -22, ovo je najlošije prvenstvo od 2008. godine (ili od 2000. ako se gledaju nastupi SR Jugoslavije, odnosno, Srbije i Crne Gore).

Do sada je „crni rekord“ držala postava sa EHF EURO 2010 u Danskoj i Norveškoj, kada su upisa-

na tri poraza od Danske, Španije i Rumunije i gol razlika -20 (71:91).

Upisana su sva tri poraza u grupi u Celju.

ŠVEDSKA – SRBIJA 27:21 (14:9)

ŠVEDSKA: Bundsen, Stromberg 1, Blom 6, Roberts 2, Petren 2, Johanson, Ride (10 odbrane), Dano, Lagerkvist, Lindkvist 1, Hagman 9, Torleifsdotir, Hanson 4, Karlson 2, Aksner, Danielson

SRBIJA: Radosavljević, Majkić, Bogojević, Lavko 2, Nuković, Janjušević 1, Risović (2 odbrane), Kojić 1, Kovačević 4, Stamenić 6, Lovrić, Bojičić 3, Stoiljković 1, Liščević 3, Petrović, Graovac (16 odbrana)

SRBIJA – DANSKA 34:21 (11:18)

SRBIJA: Radosavljević, Majkić 1, Bogojević, Lavko 3, Nuković, Janjušević 4, Risović (2 odbrane), Kojić 2, Kovačević 2, Stamenić, Lovrić, Bojičić 1, Stoiljković 6, Liščević 2, Petrović, Graovac (2 odbrane)

DANSKA: Toft (8 odbrana), R. Iversen 4, A. M. Hansen 3, Heindal 4, Rajnhart (8 odbrana), Tranborg 3, A. U. Hansen 3, Jorgensen 1, Jensen 4, Vinter 2, Petersen 2, Hojlund 2, Fris 2, S. Iversen 2, Halilčević 1, Meler 1

SLOVENIJA – SRBIJA 27:24 (13:15)

SLOVENIJA: Zec (1 odbrana), Klemenčič, Gros 5, Omregi 6, Žabjek 1, Stanko 2, Mavšar 2, Voj-

nović, Ljepoja 3, Zulić 2, Varagić 2, Pandžić (9 odbrana), Lazović, Svetik, Gomilar Zickero 4, Albina 1

SRBIJA: Radosavljević 6, Majkić 1, Bogojević, Lavko 2, Ćetković, Nuković, Janjušević 3, Risović (4 odbrane), Kojić 2, Stamenić, Lovrić, Bojičić, Stoiljković 4, Liščević 4, Petrović 2, Graovac (2 odbrane)

Selektor reprezentacije Srbije, Uroš Bregar, ovako je sumirao nastup na EHF EURO 2022:

- Dobro smo ušli u utakmicu, energetski dobro, vodili celo poluvreme. A onda kraća rotacija je uradila svoje, pali smo u odbrani, Slovenija je to iskoristila, Amra Pandžić je odradila svoj posao u drugom poluvremenu dobro i na kraju je Slovenija pobedila. Ovo prvenstvo sam zamislio kao takmičenje na kome bih dao više šanse za igru mlađim igračima koji nisu sa nama i to se nije dogodilo iz razloga koje sam mnogo puta naveo. Deo mlađe ekipe je dobio priliku za igru, debitovao, iskoristio šansu, da ne nabrajam sad pojedinačno, ali sveukupno nismo ništa dobili jer je veliki broj igrača falio. Samo smo iskusnije igračice trošili, još i ova povreda Jovane Kovačević... Sa nekim bekovima koji nam fale bila bi to drugačija Srbija. Ne kažem da ne bismo izgubili od Švedske i Danske, ipak su to velesile, ali verujem da bi bilo drugačije danas. Ali, takav je sport, jednom dobiješ, drugi put izgubiš...

Jedna od najiskusnijih u srpskom sastavu, Jelena

Lavko, ovako je zaključila svoja razmišljanja o turniru u Sloveniji:

- Bila je ovo teška utakmica protiv domaćina i uvek je teško igrati protiv domaćina. Žao mi je što smo do sad sa Slovenijom imale skor 3:0 u međusobnim susretima na velikim takmičenjima. Još mi je više žao kad suprotni tim snima treninge, gde nema kamera, nego se postavlja telefon i ajped da nas snimaju jer se plaše da li će nas pobediti sa četiri beka ukupno koja imamo, šta onda više da se priča o rukometu i o sportu.

Pet debitantkinja u srpskom dresu

Jedna od pozitivnih stvari vezanih za nastup reprezentacije Srbije na EHF EURO 2022 organizovanom u tri države Balkana, jeste i broj debitantkinja kojima je selektor Uroš Bregar dao priliku da osete čari i pritisak najveće rukometne pozornice.

Prvi put na velikim takmičenjima zaigrале su desno krilo Jovana Bogojević, pivotmeni Edita Nuković i Katarina Bojičić, 17-godišnje levo krilo Tamaru Ćetković i srednji bek Teodora Majkić.

Najbolji strelac reprezentacije bila je kapiten Jovana Stoiljković sa 11 golova.

Prema procentu odbrane, Kristina Graovac (34.85%) završila je EHF EURO 2022 na petom mestu najboljih čuvara mreže. ■

Rezultat uslovljen problemima Jedini put ozbiljniji TRENAŽNI PROCES

Evropsko prvenstvo 2022 je iza srpskih rukometašica. Turnir koji je od četvrtog do 20. novembra održan u tri zemlje Balkana, Sloveniji, Severnoj Makedoniji i Crnoj Gori, nije ostao u lepom sećanju srpskim ljubiteljima rukometa, s obzirom da je nacionalni tim završio takmičenje sa tri poraza i petnaestim mestom u konačnom plasmanu.

Od Srpske bolje su bile selekcije Švedske (21:27), Danske (21:34) i Slovenije (24:27).

Koji su objektivni razlozi za slabije partie u celjskom „Zlatorogu“ u odnosu na ono što smo videli na Svetskom prvenstvu 2021 u Španiji? Kakvi su planovi i budućnost nacionalnog tima sa njim na čelu, pokušali smo da saznamo od selektora reprezentacije Srbije, slovenačkog stručnjaka Uroša Bregara.

U selektorskome mandatu od aprila 2021. godine, trenutno i trener mađarskog Šiofoka, imao je uspešno leto kada je sa mediteranskom selekcijom u Alžiru došao do bronzone medalje, ali kraj kalendarske godine nije se odvijao prema njegovim očekivanjima, kao i željama rukometne javnosti.

Uroše, prošlo je tri nedelje od završetka EHF EURO 2022 u Ljubljani. Kako sada gledate na učinak reprezentacije Srbije u Celju? Da li vreme pomaže da se izvuče neki drugi zaključak od prvobitnog?

Teško je komentarisati i biti pametan u analizi s obzirom na sve probleme koji su nas zadesili sa povredama i objektivnom situacijom u ve-

zi sa nevakcinisanim igračicama na koje smo računali. Očekivao sam više posle Svetskog prvenstva u Španiji gde smo napravili napredak. Imao sam drugačiju ideju vezanu za sastav koji će nastupati na EHF EURO 2022, ali se na kraju ispostavilo da mlađe devojke koje su bile sa nama na Mediteranskim igrama, kao i na pripremnom Kupu Karpati, nisu na kraju mogle da igraju. Jelena Agbaba je zatrudnela, Tamara Radojević se povredila, a na kraju je i Katarina Stošić obnovila povredu na samim završnim pripremama. Desilo se da ostanemo samo sa četiri beka u poslednjoj utakmici sa Slovenijom. Lišćević na srednjem, Stoilković na levom i dva desna, Lavko i Janjušević. Sanja Radosavljević se pred Prvenstvo vraćala iz povrede kolena. Nismo odigrali na nivou koji se očekuje. Imali smo puno problema i nismo mogli da napravimo korak napred kakav sam želeo. Da ne zaboravim, Jovana Jovović je imala operaciju slepog creva samo par dana pred početak završnih priprema i nije mogla da bude sa nama.

Stalno se čuje teza o „četiri beka“, ali na klubu je bila i Teodora Majkić, jedna od najboljih igračica domaće lige.

Slažem se, ali ona ipak igra u srpskoj ligi na nekom nižem nivou. To trenutno nije nivo na kome bi se mogla pobediti neka od reprezentacija ovog nivoa protiv kojih smo igrali. Ona je bila planirana i za Mediteranske igre kada je sprečila povreda kolena. Slažem se da je Teodora budućnost nacionalnog tima, ali kada govorim u kontekstu „četiri beka“, pričam o poslednjoj utakmici sa Slovenijom koja je bila biti ili ne biti. I u tom meču ste mogli da vidite Teodoru na terenu, postigla je i prvi gol za nacionalni tim. Izgubili smo u drugom poluvremenu. Odlučio sam se za iskusne i proverene igračice u takvom trenutku. U budućnosti će imati više prilike. Primarno je da devojke poput Majkić imati kvalitetan treнаžni proces. To je sada teško izvodljivo u Srbiji. Sve države Ex-YU, Slovenija, Hrvatska i Crna Gora, imaju kvalitetne vođeće klubove kroz koji prolaze sve reprezentativke. Kod mene su u Ljubljani talentovane igračice imale priliku da zaigraju u Krimu, da treniraju na visokom nivou i stiču iskustvo igranja u Ligiji šampiona. Mnogo je lakše na taj način stvarati igrača, kada u državi imate klubove kao što su Budućnost, Podravka ili Lokomotiva.

.....

Ono što je meni neverovatno i neshvatljivo jeste da zovemo, na primer, igračicu koju smo imali na Svetskom prvenstvu, na koju se najozbiljnije računa, a da se ona ne javlja. To je stvarno poražavajuće za mene kao trenera

Ima puno talenata, ali ako nema ozbiljnijeg trenražnog procesa od 17. godine, onda se upada u problem. Svestan sam u kakvim uslovima moje kolege u Srbiji rade i jako poštujem tu njihovu žrtvu

Koje igračice dolaze kada je u pitanju državni tim?

Teško je reći i prognozirati u ovom trenutku, upravo iz razloga koje sam napomenuo. Ono što je meni neverovatno i neshvatljivo jeste da zovemo, na primer, igračicu koju smo imali na Svetskom prvenstvu, na koju se najozbiljnije računa, a da se ona ne javlja. Da na nekog računam, a da se taj neko ne javlja na telefon. To je stvarno poražavajuće za mene kao trenera. Veliko je pitanje šta će biti sa tom vakcinom, ako ona i dalje ostane uslov za iganje na velikim takmičenjima? Imali smo igračice poput Dunje Radević ili Dunje Tabak koje su perspektiva, ali koje nisu želele da se vakcinišu, iako je ovo mogla da bude velika šansa za njih. Dunja Tabak ima fizičke sposobnosti da se razvije u pravog igrača. Žao mi je što Jovana Jovović nije bila sa nama zbog povrede. Aleksandra Vukajlović i Ma-

rija Agbaba nisu bile sa nama zbog vakcine. Aleksandra i Jovana su na Mediteranskim igrama imale ulogu lidera. Što se Jovane tiče, došlo je vreme da ne popunjava broj u ekipi kao 2001. godište, već da dobije veću ulogu.

Šta je preduslov da se od klupske došlo do reprezentativnog nivoa?

Ima puno talenata, ali ako nema ozbiljnijeg trenražnog procesa od 17. godine, onda se upada u problem. Svestan sam u kakvim uslovima moje kolege u Srbiji rade i jako poštujem tu njihovu žrtvu. Za tako mali novac posvetiti se nečemu od čega ne možeš da živiš, znači da stvarno voliš rukomet. Svaka čast svakom od njih, ali sa 4-5 treninga nedeljno u uzrastu od 17 godina, ulazimo u problem. Igračica sa 17 godina mora da ima 8-9 treninga nedeljno plus utakmica, da bi mogla da napreduje.

Tako svi rade, sve ozbiljne zemlje i reprezentacije. Ili su devojke u nekom internatu/akademiji, što je sada slučaj u nekim državama ili sve prolaze kroz filter nekog jakog kluba. To je jedini put za rešenje problema i spas srpskog rukometa.

Kada zaokružite 18 meseci na klipi reprezentacije Srbije, kako se osećate? Da li ste zadovoljni? Da li ste očekivali više?

Ne mogu reći da sam nezadovoljan, ali kada sam preuzezimao reprezentaciju u aprilu 2021. godine, očekivao sam da će imati više igračica na raspolažanju, odnosno, da neke neće tako brzo odustati i oprostiti se od nacionalnog dresa. Na Svetskom prvenstvu 2021 imali smo odličan meč sa Francuskom, držali se dobro. Da smo pobedili, ušli bismo među osam najboljih na svetu. Sve u svemu, odradili smo dobar posao u Španiji. Jasno je svima koji su u sportu. Trener bez igrača je ništa. To je i moj zaključak Evropskog prvenstva. Kao selektor sam osetio nemoć, baš nemoć, jer sam znao koliko je bitnih igrača koji nisu mogli da budu tu. Bez Radojević i Jovović, sa povređenom Jovanom Kovačević u odlučujućoj utakmici, bez Aleksandre Vukajlović, koja je u problemu sa vakcinacijom, Jelene Agbabe, itd. Znaš šta bi mogao, a nemoćan si...

Da li je vreme da podmladite reprezentaciju i ako jeste, koja je to dinamika koju ćete koristiti?

Mnogo me je ljudi pitalo za mlađe igračice. Uvek sam odgovarao kontrapitanjem „Koga?“. Ređali su mi imena, ali ni jedna nije mogla zbog vakcine. Kako nema? Pa, lepo, nema. Meni je to jako čudno, da neko tako mlađi ima takvu šansu da zaigra na Evropskom prvenstvu, a da je ne iskoristi. Svi znamo da ide smena generacija, to je normalno. Ono što prvo moramo da uradimo jeste da se kvalifikujemo na naredno Svetsko prvenstvo.

Ko će, u slučaju izborenog plasmana na Svetsko prvenstvo 2023, biti nosioci igre. Kako vidite sastav na narednom velikom takmičenju?

Teško je govoriti o tome iz ove perspektive. Koliko Jovana Kovačević ima utakmica u reprezentaciji, a koliko godina? Ne smemo praviti nikakve radi-

Ne smemo praviti nikakve radikalne rezove jer mlade igračice nisu spremne da igraju na tako visokom nivou. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezovati jer mlade igračice nisu spremne da igraju na takoj visokoj razini. To je realnost. One što su najbolje moraju da odrade baraž za SP, a da se posle obave razgovori. Ne da se kaže svakoj „hvala lepo i do viđenja“, već da kroz razgovor i jasno napravljene planove odredimo njihove uloge u timu. Da neke ostanu i pomognu u nekim drugim ulogama, a da šansu i veću minutu više dobiju neke mlađe. Tu opet mislim na one devojke koje smo videli kako iznose Mediteranske igre. Svi mi to znamo da imamo stariju grupu igračica i da je neophodno da se podmlađuje, ali ne mogu nikako rezov

me tek tako da se zahvalim na saradnji. Da nije bilo njih, ko bi igrao na Evropskom prvenstvu? Zato ih jako poštujem. One su i dalje najbolje što Srbija ima. Imaju kvalitet, a slažem se da su promene neophodne. Svi mi to znamo, ali ne mogu nikome da se zahvalim. Da nije njih, ko bi igrao ovo Evropsko? Njihovo požrtvovanje je za poštovanje i na kraju opet da ponovim. One su najbolje što Srbija ima.

Šta vam je cilj sa Srbijom?

Ono što mi je najbitnije i ono što sam do sada napravio u svojoj karijeri gde sam radio jeste da ostavim nešto iza sebe kada jednog dana odem sa srpske klupe. Stvarno mi je teško u situaciji u kojoj se nalazimo, jer mnogo stvari ne zavisi od mene. Želeo sam i u svoj klub, Šiofok, da dovedem još jednu srpsku rukometičicu, ali ispostavilo se da smo zbog finansijskih problema morali da prodamo Andelu Janjušević. Jako mi je žao zbog toga, jer je bila bitan deo tima, ali sa druge strane, i drag mi je jer je dobila odličan ugovor i šansu da igra Ligu šampiona u Rapidu. Otišla je na viši nivo.

Na Evropskom prvenstvu videli smo i neke taktičke zamisli koje su iznenadile mnoge, poput opcije da sa dva beka, Lavko i Janjušević igrate na desnoj strani, umesto klasičnog krilnog igrača. Šta je bila vaša zamisao?

Kada igras protiv skandinavskih selekcija ne možeš sebi da priuštiš da vršiš dve izmene. Imali smo Kristinu Liščević koju menjamo kao srednjeg beka, ali i Jelenu Lavko. Jednu možeš da promeniš, a dve je gotovo nemoguće, jer će te protivnik kazniti. Zbog toga je ideja bila da Andela igra dvojku u 6-0 odbrani, a da Lavko bude na krajnjem i posle ide na beka u napadu. Skandinavke brzo igraju i ne dozvoljavaju promenu igrača. Zato je Tamara Radović (Georgiev) bila izuzetno bitna za sastav i

njen izostanak je bio veliki hendikep, jer ona može da igra peticu u odbrani. U tom slučaju možeš da menjaš samo Lavko i to je prihvatljivo. Bilo mi je bitno da brzo trčimo iz faze napada u fazu odbrane i brzo se postavimo. To je odgovor na vaše pitanje.

Kojim ste segmentom igre najzadovoljniji?

Generalno gledano nismo bili pravi. Puno smo bili lošiji u svim segmentima nego na Svetskom prvenstvu. Protiv Švedske na otvaranju dobra je bila Kristina Grbovac, kao i Aleksandra Stamenić, kao jedna od mlađih igračica. Bilo je i čudnih odluka sudija u tom meču, ali neću da plačem zbog njih. Danska je bila daleko kvalitetnija, uostalom, to se vidi i po tome da je igrala finale. Rasle su iz utakmice u utakmicu, a samo ih je četiri-pet lošijih minuta delilo od zlatne medalje. Norvežanke su to uspele da kazne sa Lunde na golu. Slovenija nas nije iznenadila. Vodili smo 15:13 na poluvremenu i stvar poraza nije taktičko pitanje. Pali smo energetski. Jednostavno, skraćena rotacija nije nam dozvolila da ostanemo u igri do kraja. Devojke nisu imale snage. Da je bilo Jovane Kovačević to drugo poluvreme bi potpuno drugačije izgledalo. Edita Nuković je imala problem sa očima posle nekog udarca, zato je nosila naočare. Katarina Bojčić je od svih pivota pokazala najviše. Ona je puno napredovala i pred njom je reprezentativna budućnost. Neke igračice, poput nje, iskoristile su šansu na Mediteranskim igrama. Posle toga je došao i Kup Karpata. Pokazala je da se na nju može najozbiljnije računati u budućnosti.

Uvod u odlučujuću utakmicu sa Slovenijom bili su i video uređaji pronađeni na vašem treningu, koji su, ispostavilo se, pripadali članovima stručnog štaba reprezentacije Slovenije predvođenog Dragom Adžićem.

Trener slovenačke reprezentacije tačno zna da sam jedan od trenera koji na poslednjem treningu uvek

Meni skandinavske selekcije i njihov plasman nisu iznenadjenje. Ove tri selekcije koje stalno spominjemo, Norveška, Danska i Švedska, uz Francusku su najbolje reprezentacije. To je krug favorita za medalju. Najveće iznenadjenje turnira je svakako reprezentacija Crne Gore

nešto promenim što se tiče taktičkih zadataka u napadu. Obe reprezentacije su znale koliko im znači taj meč. Njima malo više jer su igrali pred svojim navijačima. I pored toga, peh sa Kovačević nas je omeo, jer bismo bili bolji sigurno. Igrale bi pliće jer bismo više golova postigli sa bekovskih pozicija. Šta više da kažem na tu temu. Sa selektoretom Slovenije sam bio veliki prijatelj. Pomogao sam mu oko svega kada je došao u Krim i reprezentaciju, a vezano je za informacije o igračicama i procesima. Da je to urađeno protiv nekog drugog, Danca ili Švedjanina...a opet moramo da budemo džentlmeni u svom poslu. Ne znam zašto je to napravio. Teško je reći nešto pametno...

Kakav je vaš utisak celog turnira?

Meni skandinavske selekcije i njihov plasman nisu iznenadjenje. Ove tri selekcije koje stalno spominjemo, Norveška, Danska i Švedska, uz Francusku su najbolje reprezentacije. To je krug favorita za medalju. Najveće iznenadjenje turnira je svakako reprezentacija Crne Gore. Igrale su fenomenalnu utakmicu za bronzu sa Francuskinjama. Igrale su na visokom nivou u situaciji da nije bilo Milene Raičević, a da je Itana Grbić dobila crveni karton pre produžetaka. Svaka čast na rezultatu. Igrale su kod kuće u Podgorici, pa zatim u Skoplju, ali pobediti jednu Francusku na produžetke, to je stvarno podvig. Grbić je odigrala najbolje tri utakmice ove sezone upravo za reprezentaciju. Igra manje u Brestu nego u reprezentaciji. Iako je protiv Rumunije napravila „duplicu“ koju sudije nisu svirale i tako je došlo do sedmerca na kraju o čemu se mnogo pričalo u javnosti, na finalnom vikendu je bila baš na visokom nivou i treba joj čestitati.

Kakav raspored snaga očekujete do kraja olimpijskog ciklusa?

Prvo i osnovno da se mi dignemo i vratimo na pravi put. Da se vratimo pobedama i dođemo do Svetskog

prvenstva, a uz to da obavimo ozbiljne razgovore sa igračicama. Pričao sam sa predsednicom Saveza Milenom Delić. Želimo da popričamo i sa trenerima, organizujemo sastanak. Ideja nam je da formiramo B selekciju koja bi se okupljala na svakih 14 dana. Moramo da pravimo sistem i da u njega uključujemo mlade talentovane igračice. One bi se tako lakše prilagodavale na ulazak u A tim. To je jedini način da napredujemo. Francuska ima toliko igračica u opticaju, kao i cela Skandinavija. Mi ćemo ovde imati ozbiljnih problema. Svi se bavimo taktilom, ali snaga i brzina su nešto što prvo moramo da ispravljamo kako bismo mogli da se takmičimo sa najboljim reprezentacijama.

Paralelno vodite i mađarski Šiofok. Solidno ste otvorili sezonu, ali kriza je pokucala na vrata.

Imali smo i dosta pehova sa povredama, koronom. Težak raspored nam je u prvih pet kola doneo četiri najbolje ekipe iz prošle sezone. Dobro smo odigrali protiv Đera 26:33, pobedili Kišvardu što je najvažnije. Ima finansijskih problema, gazda se odlučio na rezanje plata, pa ćemo videti. A rezultatski vraćamo se na put na kome smo bili prošle sezone. Borićemo se i izvući maksimum iz svake situacije. U prvom meču za ulazak u EHF Ligu Evrope pobedili smo rumunsku Maguru Cisnadie 33:22.

Reprezentacija preko Turske mora do Svetskog prvenstva. Poznat vam je protivnik, već smo odmerili snage sa njima...

Tursku smo pobedili i na Mediteranskim igrama sa mlađom reprezentacijom. Moramo da pobedimo. Prva utakmica je kod njih. Ne smemo da ih potcenjujemo. Nema drugog puta osim da pobedimo. Moramo ozbiljno da se spremimo i opravdamo ulogu favorita – jasan je na kraju razgovora za Magazin 40x20, selektor reprezentacije Srbije, Uroš Bregar. ■

Uloga srednjeg beka u napadu na zonsku odbranu 5:1

Uloga i zadaci srednjeg beka su se menjali tokom razvoja rukometne igre. U 70-tim godinama prošlog veka, srednji bek je bio izraziti tehničar. Njegov osnovni zadatak bio je da "zabada", podbacuje i dodaje lopte svojim saigračima. Krajem sedamdesetih i osamdesetih godina, srednjem beku se postavlja zadatak da mora biti opasan i po gol.

Kada govorimo o poziciji srednjeg beka i njegovo ulozi u modernom (savremenom) rukometu, moramo naglasiti da je njegova uloga sve veća i zahtevnija. Srednji bek više nije samo distributer lopti ili neko ko povezuje levu i desnu stranu napada, već igrač koji je "mozak" ekipe, opasan u svakom momentu po gol protivnika, i neko ko apsolutno odlučuje o taktici u fazi napada. On je zadužen za kreiranje, odabir i realizuje taktičkih rešenja zajedno sa svojim saigračima.

Srednji bek u rukometu je najčešće organizator napada. Od njegove igre zavisi uspeh ekipe u celi. Srednji bek često nazivaju i "plejmejker", što bi značilo da on stvara i organizuje igru svoje ekipe u napadu.

Karakteristične osobine srednjih bekova:

- dobar pregled igre,
- dobra motorička osposobljenost (pre svega brzina),
- kreativnost,
- odlična tehničko-taktička osposobljenost,
- natprosečna inteligencija,
- komunikativnost i sportska drskost i
- autoritativnost

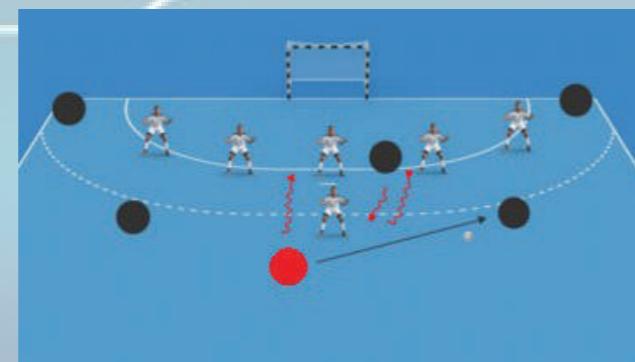
Uloga srednjeg beka u napadu na odbranu 5:1 se ogleda u kreiranju napada, organizaciji i realizaciji svega onoga taktičkog što je trener u saradnji sa njim zamislio. Da bi sve sproveo u delo, srednji bek mora biti koncentrisan, psihofizički spreman, motorički natprosečan, autoritativen, motivisan i da ima tačnu viziju svakog napada kako ga kreirati i realizovati.

Igra svih ostalih igrača u ekipi u velikoj meri zavisi od kvaliteta igre srednjeg beka, njegovih sposobnosti i ideja koje želi da sproveđe u napadu. Naročito se to odnosi na igrače na poziciji levog i desnog beka koji od srednjeg beka očekuju da im stvori prostor za kvalitetan šut, assistenciju ili prodor do linije golmanovog prostora (6 metara).

U nastavku ćemo prikazati neke mogućnosti napada na zonsku odbranu 5:1 kao i ulogu srednjeg beka u svim prikazanim varijantama.

Napad na odbranu 5:1 – varijanta 1

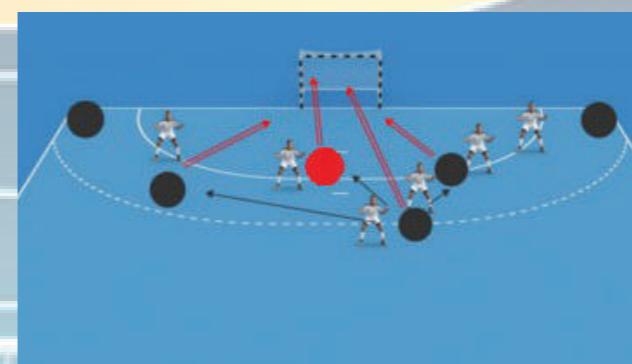
Nakon pripreme napada i kruženja loptom oko zonske odbrane 5:1, srednji bek dobija loptu od le-

Slika 1 – Početak napada, varijanta 1

vog beka i pokreće promenu ritma blago se postavljujući ka desnoj strani odbrambenog prednjeg centra. Pivotmen izlazi sa leve strane prednjeg centra kao da će da primi loptu ali srednji bek dodaje loptu desnom beku i zastaje na trenutak na toj poziciji. Nakon toga se srednji bek brzo spušta između desnog halfa i centarhalfa na liniju od 6m. Istovremeno sa njegovim spuštanjem, pivotmen se takođe spušta na liniju od 6m između centarhalfa i levog halfa u odbrani (slika 1).

Lopta je kod desnog beka koji napada između prednjeg centra i levog halfa. U momentu finte i skoka, desni bek ima na liniji od 6m dva igrača (srednjeg beka i pivotmena), na širokoj poziciji ima levog beka za dodavanje lopte ili ima otvoren šut na gol (slika 2). Za efikasno sprovođenje ove akcije potrebno je iskoristiti momenat dok se odbrana ne organizuje (kada srednji bek utrčava iza leđa prednjem centru na liniju 6 metara).

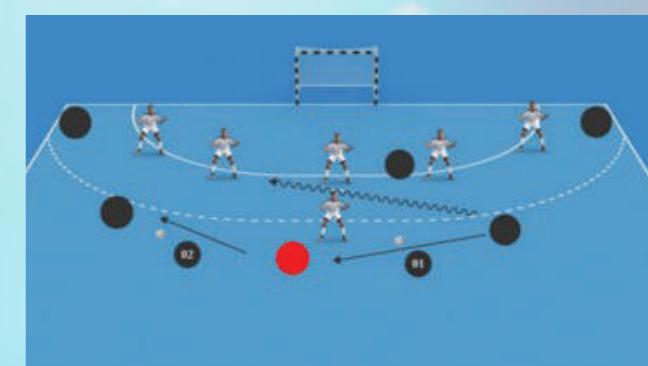
Slika 2 – Realizacija napada, varijanta 1

Ovo je jedna od varijanti koja ne iziskuje puno dodavanja, podbacivanja ili promene mesta za mnogo igrača, nego je bitna promena ritma u pravom momentu, precizan napad desnog beka, a kasnije i dodavanje ili šut. Kretanje srednjeg beka bez lopte u ovoj varijanti pravi problem odbrani i stvara povoljnu poziciju za realizaciju.

Napad na odbranu 5:1 – varijanta 2

Pivotmen je postavljen između centarhalfa i levog halfa u odbrani, lopta je kod desnog beka koji napada iza leđa prednjem centru, dodaje loptu srednjem beku i nastavlja kretanje i ulazi na poziciju drugog pivotmena postavljajući se između desnog halfa i centarhalfa.

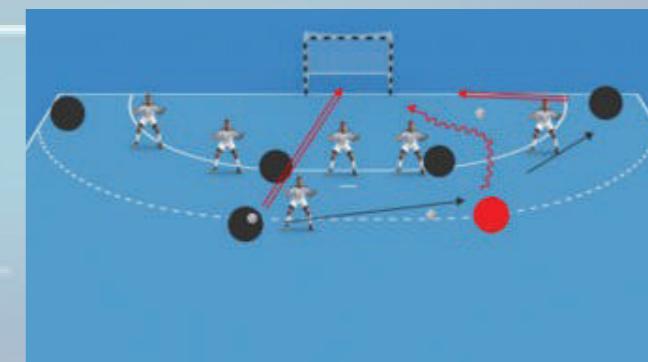
Srednji bek prenosi loptu levom beku i polukružnom kretnjom zauzima poziciju desnog beka (slika 3).

Slika 3 – Početak napada, varijanta 2

Levi bek napada sa loptom iza leđa prednjeg centra u pravcu između desnog halfa i centarhalfa. Opcije su prolaz između desnog halfa i centarhalfa, šut na gol, dodavanje desnom beku na poziciji drugog pivotmena i šut ili brz prenos lopte ka srednjem beku koji koristi blok pivotmena, prolazi i šutira ili prenosi loptu na desno krilo (slika 4).

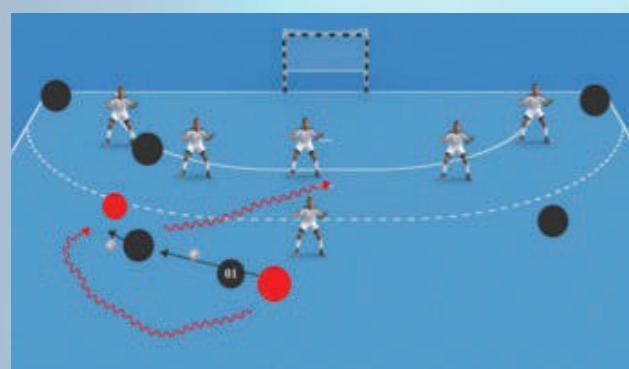
Sve se ovo odigrava u nekoliko sekundi kako bi se izbeglo da se odbrana pregrupiše i prebroji napadače. I u ovoj akciji srednji bek je organizator, a može biti i realizator.

Slika 4 – Realizacija napada, varijanta 2

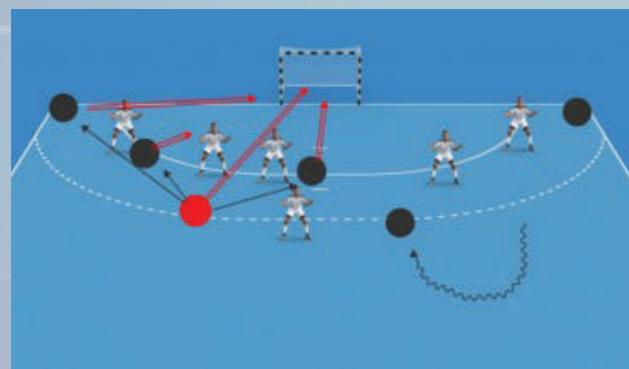
Napad na odbranu 5:1 – varijanta 3

I u ovoj varijanti napada na zonsku odbranu 5:1, srednji bek je ponovo pokreća akcije, organizator i potencijalni realizator. Njegovim kretanjem bez lopte ekipa u napadu stvara višak igrača i stvara nekoliko mogućih završnih rešenja. Pivotmen se nalazi između desnog beka (krajnji igrač u odbrani) i desnog halfa. Srednji bek dodaje loptu levom beku i nastavlja kretaju polukružno iza njega zauzimajući poziciju levog beka. Levi bek podbacuje srednjem beku i uz promenu ritma, levi bek se brzo spušta na liniju od 6m između centarhalfa i levog halfa (slika 5).

Slika 5 – Početak napada, varijanta 3

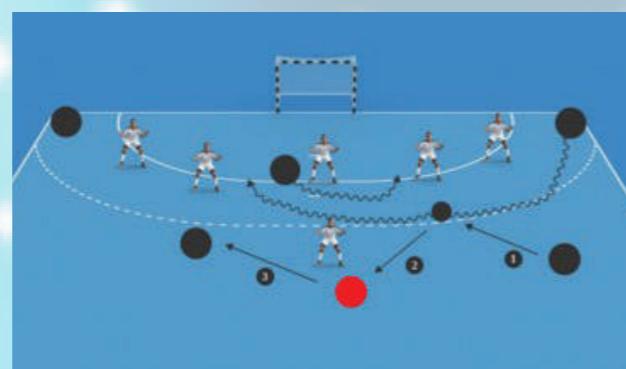
U momentu kada je levi bek zauzeo poziciju drugog pivotmena, desni bek malo prilazi prednjem centru kako bi privukao njegovu pažnju a srednji bek u punoj brzini napada između desnog halfa i centarhalfa. Srednji bek ima nekoliko opcija za završetak akcije: šut ako ga odbrana ne "spoji", asistencija pivotmenu između desnog beka i desnog halfa ukoliko desni half izade na njega, asistencija na levo krilo ili asistencija drugom pivotmenu ako centarhalf mnogo "izade" na njega. Takođe, jedna od mogućnosti je da desni bek šutem završi ovu akciju ako dobije brzu i pravovremenu loptu od srednjeg beka (slika 6).

Slika 6 – Realizacija napada, varijanta 3

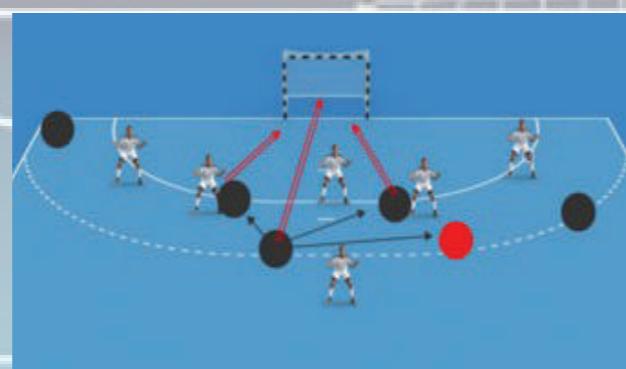
Napad na odbranu 5:1 – varijanta 4

Lopta je kod desnog beka, on dodaje loptu desnom krilu koje utrčava na drugog pivota i u visini levog halfa dodaje loptu srednjem beku i postavlja se na liniju 6m između desnog halfa i centarhalfa. Srednji bek pravi odvlačenje ka desnog beku, dodaje loptu levom beku koji u punom naletu napada zonsku odbranu 5:1 iza leđa prednjem centru. Pivotmen prelazi sa pozicije između desnog halfa i centarhalfa na poziciju između centarhalfa i levog halfa (slika 7).

Slika 7 – Početak napada, varijanta 4

U momentu kada levi bek napadne zonsku odbranu 5:1, pivotmen je pozicioniran između centarhalfa i levog halfa. Moguća rešenja su: šut levog beka, asistencija ka oba pivotmena ili brza lopta ka srednjem beku koji je na poziciji desnog beka (slika 8).

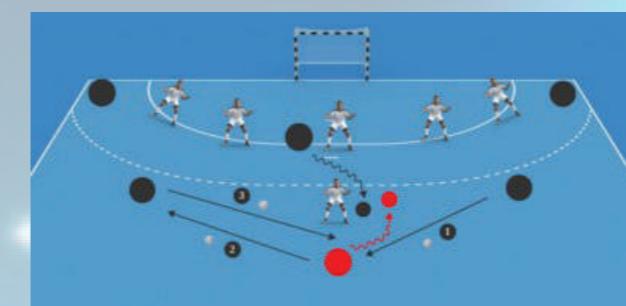

Slika 8 – Realizacija napada, varijanta 4

I u ovoj varijanti srednji bek može biti realizator ili igrač koji završava akciju prudrom, šutem ili asistencijom. Takođe, pre početka akcije levi i srednji bek mogu zameniti mesta tako da u realizaciji ove varijante u principu srednji bek napadne zonsku odbranu 5:1 i odluči kako će se ova varijanta završiti (šutem ili asistencijom).

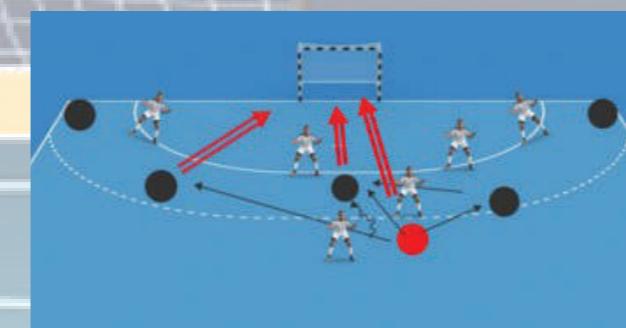
Napad na odbranu 5: – varijanta 5

Lopta se kreće od desnog beka ka srednjem i od srednjeg beka ka levom. U tom trenutku dolazi do promene ritma, pivotmen blokira prednjeg centra sa njegove leve strane, levi bek vraća povratnu loptu srednjem beku koji koristi blok i napada zonsku odbranu 5:1 (slika 9).

Slika 9 – Početak napada, varijanta 5

Koristeći blokadu svog pivotmena, srednji bek napada zonsku odbranu 5:1 i ostavlja prednjeg centra iza sebe (slika 10). Ako centarhalf izade na srednjeg beka, otvara se asistencija ka pivotmenu koji se odvaja od bloka kod prednjeg centra i spušta se ka liniji od 6m. Takođe, može da se odigra brzo dodavanje desnog beku a on nakon toga može da šutira ili asistira pivotmenu koji je ispred linije golmanovog prostora. Ako se desni half pomeri i sačuva pivotmena u napadu koji se spu-

Slika 10 – Realizacija napada, varijanta 5

šta ispred linije golmanovog prostora može se odigrati asistencija srednjeg beka ka levom beku za realizaciju. Još jedno rešenje za realizaciju napada može biti šut ili prolaz srednjeg beka. U svakom slučaju srednji bek procenjuje i odlučuje kako treba da se završi ova varijanta, shodno kretanju odbrambenih igrača.

ZAKLJUČAK

Iz svega gore navedenog, možemo zaključiti da je važno za svaku ekipo da u svom sastavu poseduje kvalitetne srednje bekove i da će to u mnogome olakšati igru ekipe, pogotovo u segmentu napada. Sve ono što treneri zamisle da treba sprovesti i realizovati u fazi napada u toku jedne utakmice, na srednjim bekovima je da iste ideje i rešenja primene dodavajući na sve to svoju kreativnost i individualna rešenja. Osim toga:

- Da bi srednji bek mogao kvalitetno da igra protiv zonske odbrane 5:1, mora da poseduje određene psihomotorne kvalitete, pre svega natprosečnu brzinu i koordinaciju, tehničku i taktičku obrazovanost, inteligenciju, kreativnost, autorativnost, virtuoznost, komunikativnost i osećaj za asistenciju i gol.

- Varijante napada na zonsku odbranu 5:1 se bioraju u odnosu na protivnika, kao i u odnosu na igrački potencijal sopstvene ekipe. Sve varijante treba uvežbavati na treningu u situacionim uslovima kako bi se na utakmici primenljivale što kvalitetnije i sa što manje grešaka

- Sve prikazane varijante mogu uspešno da se sproveđu u obe strane i njihov uspeh zavisi od kreativnosti trenera i tehničko-taktičke obučenosti svih igrača. Veoma je značajno da varijante koje se koriste imaju više mogućih rešenja, a njihov izbor će zavisiti od trenutne situacije na terenu tj. od načina igre odbrambene ekipe. ■

Literatura

- Karišik, S., Goranović, S. i Valdevit, Z. (2011). *Mogućnost selekcije vrhunskih rukometara u zavisnosti od antropometrijskih karakteristika*. Sport i zdravlje, Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina.
- Pokrajac, B. (2007). *Philosophy of attack in handball*. Beograd, EHF, Serbia.
- Valdevit, Z., Petronijević, M. i Karišik, S. (2020). *Osnove taktike rukometa*. Univerzitet u Beogradu – Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.

Negativno ponašanje trenera u pripremi i vođenju utakmice kao faktor uspešnosti u rukometu

Sobzirom da je potreba za poštovanjem jedna od najvažnijih psiholoških potreba, negativno ponašanje trenera može dovesti do toga da se sportisti ne mogu maksimalno ispoljavati na terenu. Zbog različitih nepoželjnih ponašanja trenera, igrači su primorani da se u takvim okolnostima bave isključivo očuvanjem osećaja lične vrednosti, a ne prikazom sopstvenih mogućnosti i kvaliteta.

Popadić i saradnici (2011), negativno ponašanje trenera definišu neprimerenim, nesportskim i nasilnim ponašanjem koje se ogleda kroz različite oblike verbalnog, neverbalnog, direktnog i indirektnog nasilja. Nažalost, postoji veliki broj mogućnosti nepoželjnih ponašanja od strane trenera prema sportistima od kojih se razlikuju sledeća:

- **Udaranje, šamaranje, tučenje, šutiranje, gađanje (Popadić i saradnici, 2011)**

Koliko god sve nabrojano deluje užasavajuće i skoro nemoguće, realnost je drugačija. To potvrđuje i istraživanje koje je sprovedla Kolaković (2021), na rukometima i rukometičicama u Crnoj Gori. Dobjeni rezultati pokazuju da je fizičko nasilje doživelo 8,9% sportista i to lakše udaranje (guranje) 5,6%, a teže udaranje 3,3%. Izraženo u broju sportista, 19 od 212 sportista koji se bave rukometom je doživilo fizičko nasilje od svog trenera. Kada je reč o posrednom saznanju o nasilju, prisutno je povećanje od 130% do 170%, što znači da je 7,6% (16/212) sportista neposredno čulo da je trener "ozbiljnije" udario igrača, a čak 15,5% (33/212) sportista ima saznanja da je trener gurnuo igrača.

Jedan od primera nepoželjnog ponašanja trenera je svakako najtrofejniji ruski trener rukometa Jevgenij Trefilov. On je predvodio žensku reprezentaciju Rusije preko 15 god i jedan je od karakterističnih primera koji je sprovedio nešto od navedenog, a može se reći i većinu od nabrojanog. I pored toga, ženska rukometna reprezentacija Rusije je u tom

periodu, pravila izuzetne rezultate, pa se postavlja logično pitanje kako to nedolično ponašanje nije negativno uticalo na igračice?

- **Ismevanje, vređanje, obraćanje pogrdnim imenima i ružnim nadimcima (Popadić i saradnici, 2011)**

Koliko god ovo bili "ružni" verbalni oblici komunikacije između trenera i igrača, oni su nažalost realnost našega sporta. Podaci do kojih je došla Kolaković (2021), nisu ni malo na zavidnom nivou kada su nabrojana ponašanja u pitanju. Među trenerima rukometa u Crnoj Gori, verbalno nasilje je zastupljeno u malom, ali ne i zanemarljivom procentu. Omalovažavanje je pretrpelo 6,6% (14/212) sportista, a vređanje 7,1% (15/212) sportista. Odgovori koji se odnose na neposredno prisustvo kada se neprijatnost događala nekome drugom, vidno su povećani i to 90% kada je u pitanju vređanje, a 150% kada se govori o omalovažavanju. Ovako velika razlika u odgovorima, vezanim za istog trenera, samo može ukazivati na to da rukometari i rukometičice u Crnoj Gori još uvek nisu spremni da govore o nasilju koje se desilo njima. Odgovori koji ukazuju na posredno saznanje o nasilju, a vezani su za verbalno nasilje rastu od 300% do 800%, pa postoji 33,5% (71/212) sportista koji imaju posredna saznanja o omalovažavanju, 33% (70/212) sportista o vređanju i 17% (36/212) sportista o pretnjama od strane trenera.

Nažalost, jugoslovenska škola rukometa je obilovala ovakvim primerima. Igrači su morali imati veliko samopouzdanje i svest da sva ta vređanja, omalovažavanja, ismevanja ili davanja ružnih nadimaka ne unište u potpunosti njihovu psihološku pripremu. Veliki je broj igrača koji takav pritisak nisu mogli da izdrže i najčešće su se povlačili u sebe i nisu pružali maksimum u igri. Takođe, nasuprot tome, bilo je i onih koji su igrali dobro, kao da ih je sve nabrojano motivisalo da budu još bolji.

- **Ispoljavanje besa i vikanje na sportiste kada naprave grešku u igri (Popadić i saradnici, 2011)**

Ovo su verbalna nasilja koja su jedna od najzastupljenih među trenerima u rukometu. U svom istraživanju Kolaković (2021) je došla do potvrde navedenih saznanja, pa je vikanje od strane trenera kad igrač napravi grešku doživelo 45,2% (96/212) sportista. Iz ovih rezultata moglo bi se zaključiti da je rukometima i rukometičicama u Crnoj Gori normalno da treneri viču na njih!?

Ispoljavanje besa od strane trenera na treninzima i utakmicama najčešće je manifestovano gestikula-

cijom ruku koje idu do položaja u vis, koji odražava nevericu, preko položaja hvatanja za glavu, pa do pretnje prstom sa sve izgovorenim uvredljivim rečima. Nije redak slučaj da treneri u takvim situacijama šutnu flašicu ili nešto drugo, da čučnu, poskoče, pa i da kleknu od neverice kako je igrač mogao tako nešto loše da uradi.

Iskustva koja su vezana za jugoslovensku školu rukometa, pokazuju da igračima nije bilo ni malo prijatno u tim situacijama, ali nisu imali puno načina da se bore sa tim. Treneri su bili autoriteti sa velikom podrškom uprava klubova. Nažalost, da-

nas na svoje igrače viču i treneri mlađih kategorija koji se bave obukom istih. To su deca uzrasta od 8 do 17 godina koja imaju želju da igraju rukomet i da savladaju rukometne veštine. Velik broj trenera informacije saopštavaju igračima vikanjem i ispoljavanjem besa. Za to postoji nekoliko mogućih razloga a mogu se svesti na neznanje iz oblasti rukometa, neznanje iz oblasti pedagogije, psihologije i sociologije o načinima ponašanja u stresnim situacijama, neostvarenost po pitanju ambicija vezano za rukomet i slično. Interesantno je da roditelji dece na koje se više sede na tribinama i nakon svega svoje dete šalju i dalje na obuku kod trenera koji smatra da je takav način ispoljavanja „poželjan i normalan“!?

- **Ogovaranje, pričanje laži o sportisti, odvraćanje drugih sportista od njega (Popadić i saradnici, 2011)**

Ovo su neki od vrlo perfidnih načina uspostavljanja odnosa unutar ekipe od strane trenera. Ređe se ispoljavaju među trenerima mlađih uzrasnih kategorijama, ali zato su vrlo prisutni kao metod zavodenja autoriteta među trenerima seniorskih ekipa. Postoje treneri koji imaju potrebu da se približe igračima van terena, da dođu do saznanja o njihovim razmišljanjima, mišljenju i stavovima o različitim temama i da ih kroz svoju interpretaciju istine koriste kao sredstvo za manipulaciju u kolektivu. Treneri ženskih ekipa češće pribegavaju ovakvom načinu ponašanja, jer je to pol koji je po svom senzibilitetu sklon ogovaranjima, spletkarenjima i ljubomori te stil rukovođenja „zavadi pa vladaj“ nije redak u ženskim kolektivima.

- **Vikanje na sportiste, psovanje, pretnje i zastrašivanje (Popadić i saradnici, 2011)**

Bez obzira da li je sportista napravio grešku, ovakvi vidovi ponašanja su nažalost, česta pojava među trenerima. To je dokazala i Kolaković (2021) u svom istraživanju a odgovori koji se odnose na neposredno prisustvo (neprijatnost se događala nekome drugom na očigled ostalih), a kada je u pitanju vikanje na sportistu, značajno povećavaju tako da je navedenu neprijatnost doživelo čak 61,6% (130/212) sportista.

Zastrasivanja i pretnje od strane reprezentativnih trenera nisu retke i često se odnose na ucene vezano za pozivanje i prisustvo u reprezentaciji. Uslovljavanjem da igrač mora da prede u redove kluba na čijem čelu je trener reprezentacije ili ne-

će biti pozivan na reprezentativnim okupljanjima su prisutna u rukometu odavno. Treneri koji nisu angažovani u reprezentaciji, a podržavaju ovakav način ponašanja, to sprovode ucenama određenih igrača, koji su primorani da im prenose „priče iz svačionice“, a za uzvrat obećavaju igračima da će više igrati i da će imati određene privilegije u odnosu na saigrače.

- **Zahtevanje da sportisti igraju povređeni ili kada su bolesni (Popadić i saradnici, 2011)**

Ovo su još neki od primera loših ponašanja trenera. Moguće je da su tokom razvoja rukometne igre ovakvi primeri bili česti, ali u novije vreme ove mogućnosti su svedene na minimum. Svaki klub visokog ranga takmičenja bi trebao da ima tim stručnjaka iz oblasti medicine koji donosi odluke vezane za zdravstveno stanje sportista. Kako je rukomet kontaktni sport, a povrede su sastavni deo istog, mnogi timovi imaju veći broj igrača tako da uvek postoji adekvatna zamena za povređenog ili bolesnog igrača. Ekipе nižeg ranga takmičenja uglavnom nisu na takvom organizacionom nivou pa je mogućnost da trener vrši pritisak na povređenog ili bolesnog igrača da igra utakmicu puno veća. Opravdanje, ako ono uopšte može da postoji, treneri pronalaze u svom angažmanu i opstanku na trenerskoj poziciji koja je najčešće uslovljena postizanjem dobrih rezultata tj. pobedama do kojih se svakako teže dolazi ukoliko u timu ne nastupaju najbolji igrači. U takvim situacijama, treneri neretko zahtevaju da igrači zauzmu svoje mesto u timu iako nisu zdravstveno potpuno spremni za nastup na utakmici za šta svakako ne sme da postoji bilo kakvo opravdanje.

- **Traženje da se protivnik namerno povredi ili isprovocira (Popadić i saradnici, 2011)**

Nažalost, ovo su vrlo česti zahtevi od trenera koji su usmereni samo prema rezultatu. Uprkos pretpostavkama da se agresivno ponašanje dominantno javlja kao reakcija na specifična obeležja sportske aktivnosti (mala gol razlika pred kraj utakmice, gubitak bodova, pogrešna odluka sudija i slično), rezultati istraživanja pokazuju da se radi o naučenim ponašanjima koje usvajamo kroz interakciju sa drugima (Boban i Čišić, 2013). Takvi treneri najčešće u svojim ekipama imaju igrača na kojeg mogu da se „osalone“ tj. igrača koji je spreman sve da učini kako bi ispunio želju svoga prepostavljenog i bez razmatranja da li je to sportski ili ne. U

takvim situacijama njima je najvažnije da se dođe do cilja, a to je u ovakvim slučajevima povrediti ili isprovocirati važnog ili najboljeg igrača protivničkog tima kako bi se došlo do pobeđe.

Specifičan način reagovanja na agresivno ili nesportsko ponašanje (odobravanje, ignorisanje ili sankcionisanje) značajno određuje verovatnost njegovog ponovnog javljanja. Snažan imperativ pobeđe i zagovaranje pristupa prema kojem „cilj opravdava sredstvo“ može dovesti do neopravdavnosti agresivnog i nesportskog ponašanja (Greblo i Bosnar, 2008).

- **Zahtevanje da sportista igra i trenira u neadekvatnim uslovima kao što su loše vreme, visoka ili niska temperatura, loš teren, bez lekarskog nadzora, bez adekvatne opreme (Popadić i saradnici, 2011)**

Ovo su još neki od primera nehumanih stvari koje su treneri spremni da traže od svojih igrača. Igrači koji su pisali istoriju razvoja rukometa u našim krajevima sigurno pamte i ovakva ponašanja trenera koja su bila izazvana otežanim uslovima za treniranje, ali i njihovim odnosom prema sportu. Ako se trenažna aktivnost sprovodi u hladnjim uslovima nego što je normalno mnogi treneri nisu dozvoljavali da se zagrevanje sproveđe u rukavica, jaknama i slično, nego su insistirali na suprotnom smatrujući da na taj način čuvaju svoj autoritet. Autoritet se čuva i zabranom pijenja vode tokom pauze na treningu bez obzira na vremenske uslove koji su diktirali potpuno drugu realnost.

- **Kažnjavanje dodatnim vežbanjem: sklekovima, trčanjem, kolutovima i sl. (Popadić i saradnici, 2011)**

Ovakav vid kažnjavanja je česta pojava na treningu. Veliki broj trenera bivše jugoslovenske škole rukometa je pribegavalo fizičkom kažnjavanju elementima treninga i ta pojava se među igračima često smatrala normalnom. Istraživanje koje je sprovela Kolaković (2021) potvrđuje da je i sada veoma slična situacija pa je više od pola rukometara i rukometičica u Crnoj Gori 52,4% (111/212) doživelo kažnjavanje u slučaju greške nekim od elemenata treninga. Generalno, može se zaključiti da je rukometarima i rukometičicama u Crnoj Gori normalno da ih treneri kažnjavaju elementima treninga i da taj metod kod njih ne izaziva ljuntru niti ih demotivise da bolje treniraju i igraju.

UMESTO ZAKLJUČKA

Pozicija trenera je vrlo „moćna“ sa gledišta mладог sportiste i kako god treneri osećali svoju poziciju moćnom ili nemoćnom ovo je činjenica koja govori da je trener u potpunosti odgovoran za vrstu i kvalitet odnosa koji će imati sa pojedinim igračem (Milanović, 2003). Ova moć zahteva njegovu ličnu zrelost i profesionalnu kompetentnost za rad i komunikaciju kako sa formiranim igračima tako i sa mladima. Trener svesno i kontrolisano može uticati na ponašanje igrača i odnos sa njim:

- Količinom pažnje koju usmerava njegovim reakcijama, ponašanju, sportskom razvoju. Od izuzetnog je značaja imati osetljivost za videti pojedinačno, osobno biće svakog člana ekipe.
- Neverbalnim porukama – intonacijom, izrazom lica, stavom, pokretima ruku, dodirom. Važno je da budu u saglasnosti ono što je izgovoreno sa onim što je pokazano.
- Verbalnim porukama upućenim igraču, izjavama o igraču. Poruke mogu biti usmerene na ponašanje igrača – uslovne i mogu biti upućene na samu suštinu njegovog bića – bezuslovne. Mnogo je važno da su poruke podsticajne, realne i istinite.

- Postupcima – akcijama potpore, zauzimanjem za igrača, nagradama, kaznama (svaki od postupaka nešto poručuje igraču).

- Izborom trenažnih opterećenja i sadržaja rada. Opterećenja koja je moguće dostignuti, zanimljivi sadržaji i složenost izvođenja vežbi koji se prezentuju i doživljavaju kao izazov, a ne kao pretnja, mogu mobilizovati sve kapacitete i energiju sportiste i motivisati ga za maksimalno, koncentrisano i kvalitetno učestvovanje u trenažnom procesu.

- Izborom trenutka i razloga za igračevo uključivanje ili isključivanje iz utakmice. Jedini razlozi radi kojih se ulazi ili izlazi iz igre trebali bi biti vezani za dobitak ekipe (rezultatski ili takmičarski) i dobitak za sportski razvoj igrača.

- Svojim vlastitim životom-modeliranjem (trener može biti uzor i model za uspeh u sportskoj karijeri).

Nažalost, praksa u velikom broju slučajeva prepoznaje i negativno ponašanje trenera koje je definisano njegovim neprimerenim, nesportskim i nasilnim ponašanjem koje se ogleda kroz različite

oblike verbalnog i neverbalnog, direktnog i indirektnog nasilja.

Ako su:

- udaranje, šamaranje, tučenje, šutiranje, gađanje,
- ismevanje, vredanje, obraćanje pogrdnim imenima i ružnim nadimcima,
- ispoljavanje besa i vikanje na sportiste kada naprave grešku u igri,
- ogovaranje, pričanje laži o sportisti, odvraćanje drugih sportista od njega,
- vikanje na sportiste, psovanje, pretnje i zastrašivanje,
- zahtevanje da sportisti igraju povredeni ili kada su bolesni,
- traženje da se protivnik namerno povredi ili isprovocira,
- zahtevanje da sportista igra i trenira u neadekvatnim uslovima kao što su loše vreme, visoka ili niska temperatura, loš teren, bez lekarskog nadzora, bez adekvatne opreme i
- kažnjavanje dodatnim vežbanjem: sklekovima, trčanjem i slično,

deo stila rukovođenja trenera, a klub i ekipa koju predvodi isti ništa ne preduzimaju kako bi navedeno ponašanje bilo sankcionisano, onda se u velikom problemu ne nalazi samo rukomet kao vrsta sporta nego i društvo u celini (Popadić i saradnici, 2011).

Rezultati istraživanja i lična iskustva sportista koji su bili izloženi negativnom stilu rukovođenja trenera pokazuju da takav pristup dovodi do niza nepoželjnih posledica koje ostavljaju dugoročan trag na psihičko zdravlje sportista.

Vrhunski sportisti čiji su se treneri prema njima ponašali na opisani način izjavili su da su se u tim situacijama osećali glupo, beskorisno, uznemireno, poniženo, ljuto i depresivno, a posledice negativnog ponašanja trenera osećali su i po završetku sportske karijere (Gervis i Dunn, 2004).

Mali je broj rukometaša i rukometnica koji su svojim samopouzdanjem i karakterom uspeli da sačuvaju lični i sportski integritet, a bili su u kontinuitetu izloženi negativnom ponašanju trenera. Odakle su crpeli snagu da se suprotstave svemu negativnom i ponižavajućem od strane njihovih trenera, odakle im volja i želja da budu usmereni samo ka cilju tj. da najbolje odigraju utakmice, zna sigurno psihologija sporta, a ostali mogu samo da pretpostavljaju. ■

Literatura

- Boban, F. i Čišić, T. (2013). *Povezanost nekih ponašanja trenera s percepcijom legitimnosti nesportskog ponašanja kod sportaša* (Istraživački izveštaj). Rektorova nagrada. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet.
- Gervis, M. i Dunn, N. (2004). *The emotional abuse of elite child athletes by their coaches*. Child Abuse Review, 13, 215-223.
- Greblo, Z. i Bosnar, K. (2008). *Mjerna svojstva skale nesportskog ponašanja na uzorku polaznika trenerskih studija*. U: B. Neljak (Ur.) Stanje i perspektive razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije (119-124). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
- Kolaković, S. (2021). *Stavovi igrača prema neprofesionalnom ponašanju rukometnih trenera u Crnoj Gori*. Magistarski rad, Nikšić: Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
- Milanović, M. (2003). *Uticaj trenera na ponašanje i motivaciju mladih sportista*. Zbornik radova, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski rukometni savez, Pula.
- Popadić, D., Bačanac, L.J., Golić, M., Petrović, M. i Vidović, S. (2011). *Nasilno ponašanje prema i među decom i mladima u sportu* (Istraživački izveštaj). Beograd: Ministarstvo sporta i omladine Srbije.

*Detalj sa meča Srbija - Slovenija
na 15. Evropskom prvenstvu za rukometničice*